

AVRUPA TOPLULUĞU KOMİSYONU

Brüksel, 22.12.2000
COM(2000) 863 nihai

KOMİSYON RAPORU

**Avrupa Topluluğu Eylem Programı Leonardo da Vinci'nin
(1995-1999) İlk Aşamasının Uygulanması ile ilgili Nihai Rapor**

İÇİNDEKİLER

1 BİR AVRUPA EĞİTİM POLİTİKASI ARACI OLARAK LEONARDO DA VINCI

1.1 Politika kapsamı

1.2 Programın bir politika aracı olarak değerlendirilmesi

1.3 Güç koşullar altında yeni bir başlangıç

1.4 Yeni güçlükler

2 PROGRAM TASARIMI

2.1 Kapsam

2.2 Program tasarımının değerlendirilmesi

2.3 Eylem

3 TAMAMLAYICILIK

3.1 Kapsam

3.2 Program tamamlayıcılığının değerlendirilmesi

3.3 Eylem

4 YÖNETİM

4.1 Kapsam

4.2 Program yönetiminin değerlendirilmesi

4.3 Eylem

5 GİRDİLER/ÇIKTILAR VE YAYGINLAŞTIRMA

5.1 Kapsam

5.2 Girdiler/Çıktılar ve yaygınlaştırılmasının değerlendirilmesi

5.3 Eylem

6 ETKİ

6.1 Kapsam

6.2 Etkinin değerlendirilmesi

6.3 Eylem

7 SONUÇ

Ekler

KOMİSYON RAPORU

Avrupa Topluluğu Eylem Programı Leonardo da Vinci'nin (1994-1999) İlk Aşamasının Uygulanması ile İlgili Nihai Rapor

Bu raporun yasal dayanağı 1994 tarihli Konsey Kararının (6 Aralık 1994 tarihli 94/819/CE, bkz. 29 Aralık 1994 tarihli ve L 340 sayılı resmi Gazete) 10 § 4. Maddesidir ve bundan böyle Karar olarak anılacaktır. Bu nihai raporda, Komisyon, programın ve en dikkat çeken konusal yönleri üzerine odaklanan bir şekilde sunumunun geliştirilmesi için gerekli eylemlerin politik bir değerlendirmesini öne sürmektedir. Söz konusu değerlendirmeler, a) danışman firma Deloitte & Touche tarafından verilen bağımsız değerlendirme raporu, b) Üye Ülkeler ve programa katılan diğer ülkeler tarafından hazırlanan ulusal raporlar, ve c) Avrupa seviyesindeki Sosyal Ortaklar tarafından hazırlanan nihai raporlara (rapor listesi için ek l'e bakınız) dayanmaktadır. Adı geçen bağımsız raporların büyük çoğunluğunun gecikmeli olarak verilmesi nedeniyle, bu rapor, Kararda belirlenen tarihe göre yaklaşık altı aylık bir gecikme ile sunulmuştur.

1 BİR AVRUPA EĞİTİM POLİTİKASI ARACI OLARAK LEONARDO DA VINCI

1.1 Politika kapsamı

Leonardo da Vinci programı, Topluluğun meslek eğitimi politikası kapsamında değerlendirilmelidir. 1990'lı yıllarda, hızla artan ekonomik ve sosyal değişime cevap vermek ve istihdam, sosyal birleşme ve rekabetçiliğin desteklenmesi için önemli bir araç olarak meslek eğitiminin profili, kayda değer şekilde yükselmiştir. Eğitim politikasının dinamik gelişimi, Komisyon'un "Büyüme, Rekabetçilik, İstihdam" (1993) ve Öğretim ve Öğrenim – öğrenen topluma doğru" (1995) başlıklı Beyaz Sayfa Belgelerinin büyük ölçüde etkisi altında kalmıştır. Benzer bir şekilde, örneğin 1996, Avrupa Hayat Boyu Öğrenim Yılı gibi, bilgi, yetenek ve yeterlilik için Hayat Boyu Öğrenimin ve gelişmekte olan Avrupa İstihdam Stratejisinin bir parçası olarak, iş bulma ve uyum sağlama yeteneğinin geliştirilmesinde meslek eğitiminin oynadığı hayati rolün önemi giderek daha fazla kabul edilmiştir.

Meslek eğitiminin Topluluk seviyesindeki bu gelişimi, birbirini izleyen politika girişimleri ile desteklenmiştir. Bu girişimler, Üye Ülkeler arasında ortak konular üzerindeki tartışmaları, işbirliğini ve deneyim alışverişini desteklemiş ve bu ülkelerin meslek eğitimi politikalarının hazırlanmasında önemli bir referans noktası görevini üstlenmiştir. Ancak, bu politika gelişimine destek sağlamak için, ülkelerarası işbirliği, yenilik ve alışverişe uygun bir temel oluşturmak gerekmiştir. Leonardo da Vinci programı (1995-1999) benimsenmiş ve Avrupa eğitim politikasının uygulanmasında **temel araç** haline gelmiştir.

1.2 Programın bir politika aracı olarak değerlendirilmesi

Daha önceki çeşitli programların bir karışımı olan Leonardo da Vinci, meslek eğitimi ile ilgili ilk bütünleşmiş Topluluk eylem programıdır. Program, Konsey tarafından, Topluluğa Üye Ülkelerin kanun ve yönetmelikleri arasındaki uyumlulaştırmayı hariç tutmak kaydıyla, bir meslek eğitim politikası uygulamasını şart koşan "Maastricht Antlaşması"nın 127. Maddesi uyarınca benimsenmiştir.

Özellikle **ülkelerarası** olma özelliği, programın başlıca niteliklerinden ve avantajlarından biridir. Her projede, en az iki farklı Üye Ülkeden ortakların dahil edilmesi gerekmiştir. Programın Avrupa'daki eğitim uygulaması üzerindeki en önemli etkisi, bu özelliğinden kaynaklanmaktadır. Uygulama süresi boyunca, program ortak bir proje fikri üzerinde birlikte çalışmak üzere **77 000 ortağı** biraraya getirmiştir. Bu ortaklıklar, ülkelerarası işbirliği ve doğru uygulamaların alışverişi için tutarlı bir ağ potansiyelini yaratmıştır.

Program, katılanların yurt dışında çalışma veya eğitim deneyimi kazanmasına olanak tanıyan ülkelerarası **hareketliliği** teşvik etmesiyle geniş çaplı bir ün kazanmıştır. Yaklaşık **127 000 kişinin eğitimi** için öğrenci değişimi veya yerleştirme desteği sağlamıştır. Bu deneyimler genç insanların, öz güven kazanmalarına, dil yeteneklerini geliştirmelerine, ve değişik kültürleri, çalışma tekniklerini ve organizasyonları anlamalarına yardımcı olarak, kişisel gelişimlerinde fayda sağlamıştır. Ayrıca, bu kişilerin yurt dışında geçirdikleri sürenin iş bulma yeteneklerini de olumlu yönde etkilediği gözlenmiştir. Buna ek olarak, yurt dışında kalınan süre içinde kazanılan profesyonel deneyimlerin bir kaydı olan "**Avrupa pasaportuyla eğitim**" aracı ile ilgili Konsey Kararı, doğrudan Leonardo da Vinci projelerinin sonuçlarına dayanmaktadır. Benzer şekilde, Hareketlilik ile ilgili Yeşil Yayın ve öğrenciler ve meslek eğitimi alan kişiler için Avrupa'daki olanakları geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen diğer girişimler büyük ölçüde Leonardo da Vinci değişim projelerinden kaynaklanmıştır.

Program ayrıca, temel araçlarını proje ortaklarının sınırlar ötesinden ortak bir fikir üzerinde birlikte çalışmalarına ve bu fikri uygun koşullar altında test etmelerine yardımcı olan pilot projelerin oluşturduğu bir "**yenilik ve deney laboratuvarı**" haline gelmiştir. **2 500'ün üzerinde yenilikçi ülkelerarası pilot proje**, yeni müfredat programları, eğitim modülleri, bilgi materyalleri, el kitapları, öğrenim ve çalışma araçları şeklinde zengin bir ürün çeşitliliğinin yaratılmasına olanak tanımıştır. Gelecekte karşılaşılabilecek en önemli güçlüklerden biri bu ürünlerin içinde yer alan yeniliklerin yayılmasını sağlamaktır. Ancak, bundan da daha büyük etki, proje ortaklarının ülkelerarası süreçler aracılığıyla öğrenme yeteneğinden kaynaklanmış olabilir. Meslek eğitimi alanında bu kültürlerarası öğrenim, deneyim alışverişinin ve paylaşılan fikirlerin izlenmesinin alışılmış bir hale geleceği "**Vatandaşın Avrupası**" kavramının çatısının oluşturulmasında önemli bir adımdır.

Avrupa Birliğinin gelecekteki **büyümesi**, programın diğer bir ayrılmaz parçası haline gelmiştir. 1997 yılından itibaren, katılım öncesi ülkeler, programa, ilgili Ortaklık Konseylerinin kararları altında katılabilmişlerdir. 1999 yılının sonunda, 15 Üye Ülke, Avrupa Ekonomik alanının 3 ASTB (Avrupa Serbest

Ticaret Birliği) ülkesi ve 11 katılım öncesi ülke olmak üzere, toplam 29 ülkenin programa katılımı sağlanmıştır. Katılım öncesi ülkelerden programa büyük bir talep olmuştur ve programın bu ülkelerin katılım için kendi meslek eğitimi sistemlerini hazırlamalarında yardımcı olması açısından son derece faydalı olduğu açıktır.

Programın uygulanması, önemli ölçüde tartışma ve eleştiri kaynağı olmuştur. Şüphesiz, programın karar verme ve yönetim usullerinin **karmaşıklığı**, teknik Yardım Ofisi (TYO) ile ilgili **güçlüklerle** birleştiginde, uygulanmasını ve hedeflerine ulaşılmasını ciddi boyutlarda engellemiştir. Bunun ötesinde, bu rapor, birinci aşamadan sadece bir yıl sonra, projelerin sonuçlarının henüz bütünüyle elde edilmemiş olduğu bir dönemde (özellikle 1998 ve 1999 yılları için) hazırlanmıştır. Ancak, sınırlamalara karşın, programın Birliğin her yerinde meslek eğitimi üzerinde **yaygın bir etki** sağladığı konusunda şimdiden kanıtlar bulunmaktadır.

Bu nedenle, evrensel olarak, Leonardo da Vinci, meslek eğitimi politikasının genel anlamda gelişmesine ve özellikle hareketlilik, niteliklerin şeffaflığı, çalışma ve eğitim süreleri, iş bulma yeteneğinin desteklenmesi ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konularında politika önceliklerinin tanımlanmasına şimdiden kayda değer ölçüde katkıda bulunmuştur. Bu katkı, tamamlanan projelerin sürekli yayılması ve bu projelerin sonuçlarından yararlanılması ile daha da yoğunlaşacaktır.

1.3 Güç koşullar altında yeni bir başlangıç

Programın ilk aşaması 1999 yılında program uygulamasına geçici olarak ara verilmesi ile dikkat çekmektedir. Bu ara verme, Komisyonun Teknik Yardım Ofisinin (TYO) sözleşmeyi uygulama şeklinden memnun kalmaması nedeniyle, söz konusu sözleşmeyi yenilememesinden kaynaklanmıştır. Bu, Komisyonun, programın genel anlamda güvenilirliğini korumak amacıyla alması gereken zor ancak gerekli bir karar olmuştur. İlgili projelerin tamamlanması için tüm önlemler alınmış ve Komisyon, 1999 yılı için gerekli tüm program usullerini başarı ile sonuçlandırmıştır.

Bu dönem sırasında, yasama otoritesi tarafından, ikinci bir program aşaması oluşturulmasına karar verilmiştir. Yasal sürecin bir bölümünü oluşturan tartışmalar, programın Avrupa seviyesinde ve Üye Ülkelerde eğitim politikalarının geliştirilmesi için çok önemli olduğunu onaylamıştır.

İkinci aşamanın oluşturulması, geçmiş deneyimlerden ders almak için önemli bir yeni olanak teşkil etmiştir. Programın tanımlayıcı mali kılıfı, hareketliliğe daha fazla ağırlık verilecek şekilde, (beş yıl için) 620 milyondan (yedi yıl için) 1.15 milyara çıkarılmıştır. Programın etkisini arttırmak amacıyla, süresi 5 yıldan 7 yıla uzatılmıştır. Hedeflerinin 19'dan 3'e ve önlemlerin 23'ten 5'e indirilmesi ile tasarım sadeleştirilmiştir. Daha fazla seviyede sorumluluğun dağıtılması ve Komisyon ve ulusal kurumlar arasındaki rollerin daha açık bir şekilde tanımlanması ile yönetim görevi fonksiyonu rasyonel hale getirilmiştir. Böylelikle Komisyonun koordinasyon ve kapsamla ilgili politika sorumlulukları güçlendirilirken, proje yönetiminin büyük bir bölümü, sorumlulukların dağıtılması yoluyla gerçekleştirilecek şekilde düzenlenmiştir. İlgili süreçlerin

ve dokümanların kullanımı daha kolay ve şeffaf bir hale getirilmesi isteğiyle Komisyonun kendi yönetim usulleri bundan böyle sadeleştirilmektedir.

1.4 Yeni güçlükler

Mart 2000'de, **Lizbon Avrupa Konseyinin** kararları, öğretim ve eğitime yeni bir güç sağlamıştır. Artık Öğrenen bir Toplumun gelişimi, stratejik bir hedef olan istihdam, ekonomik büyüme ve sosyal birleşmeyi bir araya getiren, rekabetçi ve dinamik, bilgiye dayalı bir ekonomiye ulaşma aracı olarak kabul edilmektedir.

Hem bilgi toplumunun taleplerine, hem de istihdamın seviye ve kalitesinin geliştirilmesi ihtiyacına uyum sağlamak amacıyla öğretim ve eğitim sistemlerine gerek duyulmaktadır. Lizbon kararları bir dizi hedef belirlemiş ve Avrupa eğitim politikası ile ilgili çeşitli konularda eyleme geçilmesini gerekli görmüştür. Bu temalara örnek olarak, elektronik öğrenimin gelişimi, yerel öğrenim merkezleri, yeni temel yetenekler ve niteliklerin şeffaflığı sayılabilir. Bütün bu alanlarda, Leonardo da Vinci programının oynayacağı rol çok önemlidir. Programın ikinci aşamasının hedefleri, İstihdam Stratejisinin temel prensipleri ile tam bir uygunluk göstermektedir ve böylelikle program, iş bulabilme ve uyum sağlama yeteneklerinin, girişimciliğin ve eşit olanakların desteklenmesine somut bir şekilde katkıda bulunabilecektir. Program, ortak ilgi alanına giren çeşitli konular üzerinde yoğunlaşmak suretiyle, en iyi uygulamaların paylaşılması ve Üye Ülkelerin kendi politikalarını geliştirmelerinde yardımcı olunması için bir araç olarak, Lizbon kararları tarafından öngörülen yeni açık koordinasyon yöntemini uygulayacaktır.

Lizbon kararlarının temelinde göre, Avrupa eğitim politikasının aşması gereken en önemli güçlük, kapsamlı bir Yaşam Boyu Öğrenim stratejisinin uygulanmasına katkıda bulunmaktır ve Komisyon Avrupa'da öğretim ve eğitimin geleceği için genel kapsamlı bir çerçeve geliştirmektedir.

Programın ilk aşamasında geliştirilen deneyim ve yöntemlerle, Socrates programı, Avrupa için Gençlik Programı ve Avrupa Sosyal Fonu ile işbirliği içinde çalışan Leonardo da Vinci programı, artık Birliğin bütününde Yaşam Boyu Öğrenimin gelişimi ve uygulanması için temel bir araç görevini üstlenebilir.

2 PROGRAM TASARIMI

2.1 Kapsam

Leonardo da Vinci programının ilk aşamasında (1995-1999) daha önceki belirli programlar, program tasarımının şekillendirilmesinde kullanılmıştır :

- üniversiteler ve sanayi arasındaki işbirliğini destekleyen Comett I (1986-1989) ve II (1990-1994),
- eğitimde yenilikçiliği destekleyen Eurotecnec (1990-1994),

- sürekli eğitimi geliştiren Force (1991-1994),
- genç insanların meslek eğitiminde kullanılan Petra I (1987-1991) ve II (1990-1994),
- dil yeterliliğini destekleyen Lingua (1990-1994).

Leonardo da Vinci programının şekillendirilmesi aşamasında karşılaşılan en önemli güçlüklerden biri, Avrupa eğitim politikasının gelişimi için daha iyi bir odaklanma sağlayabilmek amacıyla tek bir tutarlı çerçeve içinde bütün bu farklı programların bütünleştirilmesi olmuştur.

Program **19 hedefe** ulaşmayı amaçlamıştır. Bu hedefler kapsamında, ulusal eğitim sistemlerinde kalite ve yeniliğin yanı sıra yaşam boyu öğrenimin desteklenmesi, dezavantajlı hedef grupların eğitimi, eğitime erişim, dil eğitimi, eğitimde eşit fırsatlar, niteliklerin şeffaflığı, açık ve uzaktan öğrenim, üniversiteler ve sanayi arasında mesleki rehberlik ve işbirliği gibi konular yer almıştır.

1996 yılından itibaren, Komisyon, yıllık teklif davetlerinde beş politik öncelik belirlemiştir. Bu, mevcut 19 hedefi kullanıcıların yararına yapılandırmak ve odaklamak ve programı stratejik olarak politik öncelikli alanlara yönlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Söz konusu beş öncelik, Komisyonun “Öğretim ve Öğrenim – öğrenen topluma doğru” (1995) başlıklı Beyaz Yayınında tanımlanan beş ana alana dayandırılmıştır. Ancak, yeniden yapılanma yönündeki bu girişim, Üye Ülkelerin, Karar uyarınca, sorumluluğun dağıtıldığı program faaliyetleri için kendi ulusal önceliklerini yayınlayabilmeleri gerçeği ile karmaşık hale gelmiştir ve aynı durum hareketlilik eylemleri için de geçerli olmuştur.

Program **23 farklı önlemlerle birlikte 4 bölümün** finansmanını sağlamıştır (bakınız ek II). Toplam program bütçesinin ana önlemler arasında dağıtılması aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir (daha fazla ayrıntı için ek III’e bakınız) :

Faaliyet Türleri	Toplam program bütçesinin yüzdesi
Pilot projeler (I. ve II. bölümler)	43
Hareketlilik (I., II. ve III. bölümler)	35
Diğer (III. bölüm projeleri ve IV. bölüm dahil)	22

Program, bu alandaki uygulamacıların yıllık teklif davetlerinden sonra proje tekliflerini sunmalarını destekleyerek, “aşağıdan yukarıya yaklaşımını” izlemiştir. Bu genel uygulamaya bir istisna, Komisyonun, istatistiksel bir çalışma programı uygulamak amacıyla, “yukarıdan aşağıya yaklaşımını” izlediği “karşılaştırılabilir verilerin değişimi” önlemi olmuştur. Finansman için başvuranların kurum ve kuruluşlar olması gerekmiş (özel kişiler uygun bulunmamış) ve meslek eğitiminde yer alan çeşitli kişileri içerecek şekilde kabaca tanımlanmıştır. Ülkelerarası pilot projeler için, Karar uyarınca, her yıl ve her proje için azami 100 000 € olmak üzere üç yıllık bir süre için toplam uygun maliyetin % 75’ine kadar olan kısmının ortak-finanse edilmesi şeklinde

Topluluk katkısıyla karşılanmasına olanak tanınmıştır. Ülkelerarası hareketlilik projeleri için, azami Topluluk katkısı faydalanacak her kişi ve her bir değişim/yerleştirme için 5 000 € ile sınırlandırılmıştır.

Karar, ikisi Komisyon sorumluluğunda olmak üzere, üç seçme usulü için finansman sağlamıştır. **1. usul altında**, teklifler katılan ülkelere teslim edilmiş ve ulusal uzmanlar ve Komisyon tarafından değerlendirilmiştir. **II. usul altında** ise teklifler Komisyona sunulmuş ve bağımsız uzmanların yardımı ile ve katılan ülke tarafından değerlendirilmiştir. Tekliflerin seçimi ortak bir şekilde hazırlanan seçim kriterlerine göre gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, her Üye Ülke ile ikili görüşmeler ve Leonardo da Vinci Komitesinin teklifi ardından, Komisyon, nihai seçim listesini kabul etmiştir. Bu usuller, proje teklifi sunum tarihinden (normalde Mart ayı sonu) nihai seçim listesinin oluşturulmasına (genellikle Kasım ayında) kadar yaklaşık yedi aylık bir süre almıştır. **III. Usul**, katılan ülkelerin sorumlu olduğu ve sorumluluğun dağıtıldığı hareketlilik faaliyetleri (I.1.2.a-c) için uygulanmıştır.

İlk iki usul için, sözleşmelerin verilme süreci seçim sonrasında başlamıştır. Birçok durumda, özellikle de programın ilk yıllarında, bu süreç, Üye Ülkelerin talepleri doğrultusunda, çok sayıda proje için projenin orijinal planının uyarlanmasını içermiştir. Bu da bireysel proje bütçelerinde indirim yapılmasını gerektirmiş ve projeler için başvuru sahiplerinin öngördüğünden daha az Topluluk katkısı sağlanmasına neden olmuştur. Bu sürecin tamamlanmasının ardından, doğrudan her bir girişimci ve Komisyon arasında, özel Belçika kanunları altında bir sözleşme imzalanmıştır. Bu projelere yapılan ödemeler, proje sahiplerinin geçici ve nihai “değerlendirme raporları”nın onaylanmasının ardından, Komisyon tarafından gerçekleştirilmiştir. Sorumluluğun dağıtıldığı hareketlilik faaliyetleri (faaliyet alanı) ile ilgili olarak, proje sözleşmeleri, ödemeleri ve izlenmesi Ulusal Koordinasyon Birimleri tarafından Topluluk seviyesinde oluşturulan kriterlere uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

2.2 Program tasarımının değerlendirilmesi

Bağımsız değerlendirmeler ve ulusal ve Sosyal Ortak raporları sonucunda, programın gücünü geniş kapsamından (hedeflerle ilgili olarak) ve açıklığından (katılımla ilgili) almasına karşın, **karmaşık bir tasarımın** programın proje seviyesinde pürüzsüz bir şekilde uygulanmasına açık bir engel oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Birçok ülke, program hedeflerini **ulusal eğitim politikaları**, stratejileri ve uyarılma ihtiyaçları ile **oldukça ilgili** bulmuştur. Bazı ülkeler, teklif davetlerinin, eğitimle ilgili karşılaştırılabilir diğer programlara göre, bariz bir şekilde daha fazla katılıma açık olduğunu kaydetmişlerdir. Dünya eğitimindeki birçok kilit profesyonelin proje ortağı olarak katılmaya ilgi duyduğu söylenmiştir. Programın eğitim dünyası içindeki görünümü genel anlamda tatminkar olarak değerlendirilmiştir.

Birçok ulusal rapor, bütünleşmiş tek bir programın karmaşıklık derecesinin daha fazla olması nedeniyle uygulama gücü yarattığını iddia etmenin yanı sıra, daha önceki birçok programın tek bir program içinde bütünleştirilmesini büyük bir başarı olarak değerlendirmiştir. Bağımsız değerlendirme uzmanları, potansiyel girişimcilerin, projeleriyle ilgili uygun önlemleri, bölümleri veya usulleri tanımlama gücünü çektiklerini belirtmiş ve programın tasarımı ve

müdahale mantığının **kullanıcı-odağı eksikliği** içerdiğini kaydetmiştir. Bazı raporlar, özellikle de bağımsız değerlendirme raporu, program yönlendirme eksikliği ve hedef ve önceliklerin açık olmayan bir şekilde sıralanmasının uygulamayı sorunlu bir hale getirdiğine dikkat çekmiştir.

Temmuz 1997 tarihli (COM (97) 399 nihai) geçici raporunda Komisyon, Konsey Kararında yer aldığı gibi, karmaşık program tasarımının avantaj ve dezavantajlarını tanımlamıştır. Olumlu açıdan bakıldığında, Karar, Avrupa'daki eğitim politikaları ve uygulamalarının çeşitliliğini yansıtmış ve böylelikle programın eğitim dünyasında daha fazla ilgi ve görünürlük kazanmasını sağlamıştır. Ancak, **farklı önceliklerin, bölümlerin, önlemlerin ve hedeflerin karmaşıklığı, kullanıcılar açısından güçlülere neden olmuş ve asıl hedeflerinin anlaşılma potansiyelini engellemiştir.**

2.3 Eylem

Program dağıtımının **sadeleştirilmesi** yeni aşamanın mantığı altında yatan en önemli kurallardan biridir (2000-2006). Hedeflerin sayısı zaten 19'dan 3'e indirilmiştir. Bu nedenle, Avrupa'da meslek eğitimi hedefleri ve ihtiyaçları hala programın temelini oluşturmakla birlikte, şimdi bu konulara daha yoğun bir şekilde odaklanma sağlanmıştır. Program faaliyetleri 23'ten 5'e indirilmiş ve böylelikle proje sahiplerinin kendi proje fikirleri için uygun önlemleri bulmaları kolaylaştırılmıştır. Pilot projeler için daha fazla esneklik sağlanması amacıyla, azami Topluluk katkısı, her yıl ve her proje için 100 000 €'dan 200 000 € ile 300 000 € arasında değişen bir miktara çıkarılmıştır. Daha yoğun bir destek sağlanması amacıyla, belirli türden projeler için %100'lük bir Topluluk katkısı sağlanması olasılığının getirilmesi ile **esneklik artırılmıştır**. Ayrıca, potansiyel proje sahipleri için daha fazla açıklık sağlanması amacıyla artık, programa katılabilecek kuruluş türlerinin örnekleri Kararda özel olarak belirtilmektedir. Böylelikle program, avantajların (geniş kapsam ve açıklık) devam ettiği ancak dezavantajların (karmaşıklık) azaltıldığı bir şekilde ideal hale getirilmiştir.

Gelecekte, Komisyon, programın kullanım kolaylığını geliştirmeye devam edecektir. Komisyonun başlangıçta ikinci aşama için iki farklı seçim usulü önermesine karşın, Konsey üç usulün tümünü devam ettirme kararı almıştır. Komisyon, Konsey kararı sınırları çerçevesinde, seçimin ve sözleşme usullerinin karmaşıklığını azaltma yönünde önlemler alacaktır. Proje ortakları üzerindeki **idari yükün azaltılması** için, örneğin, başvuru formlarının, rehberlerin ve rapor koşullarının sadeleştirilmesi gibi önlemler alınmaya devam edecektir. Daha kolay katılımın sağlanması amacıyla, Komisyon, özel hedef grupların ve özellikle de işletmelerin ve Sosyal Ortakların ihtiyaçları ile ilgili sistematik bir analize dayalı bir çalışma başlatacaktır. Bunun da ötesinde, Komisyon, program hedeflerini, Avrupa eğitim politikasının gelişen ihtiyaçları ve yaşam boyu öğrenim için genel bir çerçevenin geliştirilmesi üzerine yoğunlaştırmak amacıyla politik öncelikler belirlemeye devam edecektir.

3 TAMAMLAYICILIK

3.1 Kapsam

Diğer Topluluk programları ve Ulusal programların eğitim alanında kendi özel bakış açıları ile yer almalarına karşın, Leonardo da Vinci programı, sadece meslek eğitime adanmış tek bütünleşmiş Topluluk programıdır. Örneğin, istihdam bakış açısına göre hizmet veren Avrupa Sosyal Fonu ve öğretim bakış açısına göre hizmet veren Socrates programı, Leonardo da Vinci ile karşılıklı olarak birlikte çalışma olanakları sunmaktadır. İlk program aşaması sırasında, XXII Genel Direktörlük (Öğretim, Eğitim ve Gençlik), sorumluluğun dağıtıldığı hareketlilik projeleri hariç olmak üzere, Leonardo da Vinci programının nihai karar listesi konusunda, ilgili eğitim programlarından sorumlu Genel Direktörlüklere danışmıştır. Bu danışma, aynı konuda iki kez fon sağlanmasını önlemek ve farklı programların seçilmiş projeleri arasında birlikte çalışma alanlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Zorunlu olarak ülkelerarası olma özelliği, bu programı Avrupa Sosyal Fonunun gerçekleştirdiği eylemlerin birçoğundan farklı kılan en önemli niteliklerden biridir. Diğer bir tanımlayıcı özellik ise programın proje gelişimi kapsamında deneysel uygulamalar dışında, eğitim sağlanmasını desteklememesi olmuştur. Meslek eğitimi alanında hareketlilik ve yeniliği desteklemesi de programın önemli özellikleri arasındadır.

Eğitimle ilgili programlar arasındaki tamamlayıcılık söz konusu programların uygulandığı farklı seviyeler nedeniyle engellenmiştir. Örneğin, Avrupa Sosyal Fonu, daha çok ulusal/bölgesel seviyede yönetilmiştir, diğer tarafta Leonardo da Vinci programının bölüm II hareketlilik ve pilot projeleri merkezi seviyede idare edilmiştir. Bazı ülkelerde, eğitim sorumluluğu çalışma ve eğitim bakanlıkları arasında paylaştırılmaktadır, diğerlerinde ise aynı sorumluluk federal ve bölgesel seviyede paylaşılmaktadır. Bu nedenle, başarılı bir tamamlayıcılık sağlanması farklı seviyeler arasında yakın etkileşim gerektirmektedir.

3.2 Program tamamlayıcılığının değerlendirilmesi

Bağımsız değerlendirme uzmanı, politika hazırlama konusunda Avrupa seviyesinde tamamlayıcı bir katkı sağlayacak iyi planlanmış ve saygılı bir yaklaşımın eksikliğini eleştirmiştir. Ayrıca diğer eğitimle ilgili Topluluk programları ve/veya ulusal programlarla tamamlayıcılığın uygulanmasında sorunların ortaya çıktığını ve birlikte çalışma olanaklarının kaybolduğunu belirtmiştir. Eğitimle ilgili farklı AB programlarının bütünleşmiş bir halde değil, paralel bir şekilde işleme eğilimi gösterdiği ortaya çıkarılmıştır. Avrupa seviyesinde, ve insan kaynak gelişimi programları arasındaki stratejik ilişkiler açısından, dahili Komisyon yapıları, personel üzerindeki zaman baskıları, programların yönetilmesi ile ilgili yoğun idari yük, bölümlerarası işbirliği sağlama kapasitesini azaltmıştır.

Bunun yanısıra, bağımsız değerlendirme uzmanı, ulusal seviyede tamamlayıcılık eksikliği üzerinde de durmuştur. Bazı ulusal raporlar, diğer programlarla (AB veya ulusal) olan tamamlayıcılık kapsamının genellikle

sınırlı olduğunu ve programlar arasında daha geniş kapsamlı bağlantılar sağlamak için olanakların kaçırılılabileceğini kaydetmiştir.

Ancak, birçok raporda, bireysel projeler arasında **kayda değer bir çakışma olduğuna dair herhangi bir kanıt olmadığı** belirtilmiştir. Bu da program seviyesinde birlikte çalışma koşullarının uygun olmamasına rağmen proje sahiplerinin kendi proje fikirleriyle ilgili uygun finansman mekanizmalarını seçmede oldukça tecrübeli davranmış olduklarını göstermektedir. Bu durum, bazı ülkeler tarafından rapor edilen, proje aşamasında çifte finansman sağlanmasının büyük ölçüde önlendiği bulgusu ile örtüşmektedir.

Komisyon, tamamlayıcılığın kuvvetlendirilmesi ile ilgili çabalarına karşın, bu kuralın uygulanma gücünü kabul etmektedir. Farklı programlar, faaliyet alanları, girişimler ve özellikle de proje seçimi, farklı seviyelerde, farklı sorumluluklar altında ve çeşitli mekanizmaların kullanımı ile gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, sonuç olarak ortaya çıkan tamamlayıcılık eksikliği, bu seviyeler arasındaki etkileşim gücünü yansıtmaktadır. Komisyon, hem ulusal hem de Topluluk seviyesinde, örneğin Leonardo da Vinci hareketlilik faaliyet alanının Danimarka ulusal hareketlilik programı ile birleştirilmesi gibi, ortak çalışmanın tetiklenebileceği durumları memnuniyetle karşılamaktadır.

3.3 Eylem

Komisyon, tamamlayıcılık unsurunun hem politika hem de uygulama seviyesinde geliştirilmesi için uygun yollar ve yöntemler geliştirmeye devam edecektir. Politika açısından, ikinci program aşaması, Topluluk öğretim ve gençlik programları olan Socrates ve Avrupa için Gençlik programları ile daha yakın bir işbirliği çerçevesinde, "Bilgi Avrupası" gelişiminde yardımcı olacaktır. Uygulama seviyesinde, Kararda da öngörüldüğü gibi, bu programlar arasındaki **ortak eylemler**, bu hedefe ulaşılmasında katkı sağlayacaktır. Yine politik alanda, Araştırma ile ilgili 5. Çerçeve Programı ile tamamlayıcılık girişimi, bu programın Avrupa'daki bilgi tabanını geliştirme çabalarını destekleme amacını güdecektir. Bunun yanısıra, Leonardo da Vinci programının ikinci aşaması için oluşturulan üç hedef Avrupa eğitim politikası ve istihdam stratejisi arasındaki işbirliğini vurgulayarak **eğitim ve istihdam arasındaki bağlantı** üzerine odaklanmaktadır. Pratik açıdan bakıldığında, Leonardo da Vinci pilot ve hareketlilik projeleri ve Avrupa Sosyal Fonunun yeni 3. hedefi altında finansmanı sağlanan projeler arasında ortak çalışmaların desteklenmesi mümkündür.

Birçok Topluluk programı içindeki farklı eğitimlerin çeşitliliği, kamu fonlarının daha etkili bir şekilde kullanılması için **daha stratejik bir yaklaşım izlenmesini gerektirmektedir**. Komisyon, tüm seviyelerdeki temel Topluluk eğitim girişimleri için Yaşam Boyu Eğitime dayalı, kapsamlı bir politika çerçevesi geliştirme görevini üstlenmiştir. Buna ek olarak, çakışmaların önlenmesi, proje sahiplerine tutarlı bir Topluluk destek paketi sağlanması, ve en önemlisi, çeşitli programların etkilerinin etkin bir şekilde çoğaltılmasına olanak sağlamak amacıyla, **uygun faaliyet alanları kullanılarak** önceliklerin belirlenmesi, projelerin seçimi ve yeniliklerin ve en iyi uygulamaların yayılması **koordine edilecektir**.

4 YÖNETİM

4.1 Kapsam

Ulusal Seviyede Program Yönetimi

Programın sorumluluğun dağıtılmış olduğu kısımları, ulusal seviyede, Ulusal Koordinasyon Birimleri (UEB) tarafından yönetilmiştir. Sorumluluğun dağıtıldığı hareketlilik faaliyet (alanı) altında projelerin yönetilmesinin (bütçe fonunun yaklaşık %20'si) ve diğer önlemler altındaki projelerle ilgili teklif değerlendirmelerinin organize edilmesinin ötesinde, UEB'lar ayrıca, daha geniş bir kamu sektörüne bilgi ve seçilen tüm projelerle ilgili teklifler sağlamıştır. Bu Birimler, katılan ülkelerde, çoğunlukla ulusal eğitim ve/veya çalışma bakanlıkları olmak üzere, yetkili ulusal otoriteler tarafından kurulmuştur. Sadece 7 Üye Ülkede ve katılım öncesi ülkelerin çoğunda tek bir UEB bulunurken, diğer ülkelerde, bir kısmı proje bölümüne göre görevle ilgili sorumluluğa, diğer kısmı ise coğrafi alanlara göre olmak üzere birçok UEB yer almıştır. UEB'ların birkaçı çeşitli Topluluk programını yönetmiştir. UEB'ların yetkili ulusal otoriteler tarafından seçilmesine karşın, sözleşme ilişkileri doğrudan UEB'lar ve Komisyon arasında yürütülmüştür. UEB'lar için Topluluğun sağladığı ortak-fon başlangıçta ülkeye bağlı olarak %30 ila %60 arasında değişirken, daha sonra yaklaşık %50 seviyesine yaklaşmıştır. UEB'lar (EUR-18) yaklaşık 47.2 Milyon € Topluluk katkısı almışlardır.

Topluluk Seviyesinde Program Yönetimi

Topluluk seviyesinde program Komisyon tarafından yönetilmiştir (XXII Genel Direktörlük : Öğretim, Eğitim ve Gençlik). Birçok projenin (bütçe fonlarının yaklaşık %80'i) sözleşmelerinin izlenmesinin merkezi seviyede yönetilmesi gerektiğinden, Komisyon, bazı teknik yardım görevlerinin bağımsız kurumlar tarafından gerçekleştirilmesi politikasını izlemiştir.

Teknik Yardım Ofisi

Açık olarak gerçekleştirilen bir ihalenin ardından, Komisyon, Belçika kanunları altında kayıtlı özel bir şirket olan **Agenor**'u programla ilgili "Teknik Yardım Ofisi" (TYO) olarak seçmiştir. Agenor'un ana hissedarı, ortakları SECOF ve RESOURCES SA tarafından temsil edilen Fransız kuruluşu CESI'dir. Diğer hissedarlar ise Almanya'dan DIHT (Deutscher Industries - und Handelstag), (1997 yılına dek) Yunanistan'dan AIFPI (Association Interentreprise pour la Formation Professionnelle Industrielle), İspanya'dan FPE (Fondo de promocion de empleo-sector construccion naval), İtalya'dan Sistemi Formativi Confindustria ve (1997 yılından itibaren) LO Danimarka Sendikalar Konfederasyonu'dur.

Komisyon ve TYO, her yıl yenilenmek üzere beş yıllık bir hizmet sözleşmesi (01/06/1995 ten 31/05/2001) imzalamıştır. 1995/1996 yılları için 9.1 Milyon. € olan Sözleşmenin maliyeti, her yıl giderek azalarak 1998/1999 yılları için 5.9 Milyon €'ya düşmüştür. TYO için, idari tahsisatlardan (Topluluk bütçesinin A kısmı) toplam 30.3 Milyon € harcanmıştır. **TYO'daki yetersiz yönetim,**

organizasyon ve kontrol nedeniyle Komisyon, 1999 yılı başlarında sözleşmeyi yenilememe kararı almıştır. Sonuç olarak, destek görevleri Komisyon tarafından üstlenilmiştir. Çoğunluğu eski TYO personeli, bazıları Üye Ülkeler tarafından yetkilendirilmiş ve bazıları da yeni personel olmak üzere yaklaşık 65 personelden oluşan bir “Cellule Leonardo da Vinci (CLEO)” kurulmuş ve organizasyon şemasında, XXII. Genel Direktörlüğün bir bölümüne bağlanmıştır.

Bağımsız değerlendirme, ulusal ve Sosyal Ortak raporlarında, **TOA genelde yetersizliği ile ilgili eleştiriler** almıştır. Görüşülen bazı proje sahipleri, TYO'nun kendi projelerinin uygulanması için yeterli desteği sağlamadığını, bunun yerine bir kontrol kurulu gibi hareket ettiğini hissettiklerini belirtmişlerdir. Diğer proje sahipleri ise TYO'yu, aşırı bürokrasi ve merkeziyetçilik, yönetimde açıklık olmaması, projelerin desteklenmemesi, tekliflerin analiz edilmesi ile ilgili kalite kriterlerinin yeterince açık olmaması yönünden eleştirmişlerdir. Bağımsız değerlendirme uzmanı, TYO'nun görevini yerine getirmemesinin daha çok, Komisyonun genel sözleşme koşullarının ve bağımsız kurum görevlendirme politikasının sınırlayıcı koşullarından kaynaklandığını belirtmiştir: “Durumun bütünüyle bilinmesinin mümkün olmasından önce tanımlanan başlangıçtaki koşullara yakından bağlı olma ihtiyacına karşılık olarak, bağımsız yükleniciler sözleşmenin yürütülmesinde gerektiği kadar esnek olamamaktadırlar. Bu durum sadece Leonardo TYO'su için geçerli değildir, ancak, bağımsız çalışmalarla ek esneklik kazanma girişimi ile, daha sonra bu bağımsız çalışmanın potansiyelin kaybolacağı şekilde sınırlandırılması arasındaki çelişkiyi sergilemektedir. TYO'nun başlangıçtaki vekaleti de, özellikle de programın politika yönü ile ilgili olarak, **Komisyon ve TYO arasındaki sorumluluk sınırlarının da yeterince açık olmadığını** yansıtmaktadır”. Buna ek olarak, bağımsız değerlendirme uzmanı ayrıca, TYO'nun yılda yaklaşık 100 Milyon €'luk bir miktarı yönetmesi gerektiği göz önüne alındığında, Agenor'a verilen yıllık 100 000 €'luk sözleşme yönetim ücretini düşük ve özel ticaret dünyası için oldukça şaşırtıcı bulmuştur.

TYO'nun devam etmemesi, mevcut proje sözleşmelerinin işleminde gecikmelere neden olmuştur. Şubat 1999'dan Ekim 1991'a kadar, projelerle ilgili hayati önem taşıyan bilgiler, Belçika adli makamlarının kontrolü altında olduğundan Komisyona ileilmemiştir. Ancak, ödeme gecikmeleri incelendiğinde, avans ödemeleri, genellikle hızlı bir şekilde gerçekleştirilmiş, ve gecikmeler sadece 1995'ten 1997'ye kadar seçilmiş olan projelerin ikinci ve son ödemelerinde geçerli olmuştur. Buna rağmen, XXII. Genel Direktörlük projelerin devam etmesini ve programın uygun bir şekilde tamamlanabilmesini sağlamak amacıyla gerekli tüm önlemleri almıştır (başka bir deyişle CLEO'yu yaratmıştır).

Karar, Komisyonun başkanlığı altında ve genellikle federal veya bölgesel bakanlıklardan hükümet memurları olmak üzere her Üye Ülkeden iki temsilciden oluşan Leonardo da Vinci Komitesinin kurulmasını sağlamıştır. Sosyal Ortakların temsilcileri Komiteye gözlemci olarak katılmıştır. Komite belirli zamanlarda alt komitelerin de yardımıyla, Komisyona programın uygulanmasında destek sağlama görevini üstlenmiştir. Söz konusu Komite, Komisyon tarafından alınacak önlemler konusunda fikir beyan eden bir

danışma kurulu olmanın yanısıra, Karar uyarınca oy gücü olan bir yönetim Komitesi olarak çalışmıştır.

4.2 Program yönetiminin değerlendirilmesi

Ulusal Seviyede Program Yönetimi

Ulusal raporların hemen hemen tümüne göre, Ulusal Koordinasyon Birimleri (UEB) tarafından gerçekleştirilen program yönetimi yeterli bulunmuştur. Bağımsız değerlendirme uzmanları, rastgele seçilen proje sahiplerinden aldıkları bilgilere dayanarak, UEB tarafından sağlanan desteğin uygun bir yeterlilik seviyesinde olduğunu ortaya çıkarmıştır. Proje sahipleri, genellikle kendi ulusal **UEB'lerini hızlı, etkili ve yardımcı** olarak değerlendirmişlerdir. Ancak, bazıları belirli güçlüklerle işaret etmiştir: Almanya'da, çeşitli ulusal UEB'ler arasındaki işbirliğinin ve projelerin iyi bir şekilde işlenmesine karşın, yedi yerine, üç veya dört UEB'nun bir araya gelmesinin daha faydalı olacağı anlaşılmıştır. İspanyol kurumu, girişimciler tarafından olumlu şekilde değerlendirilmiş ancak, UEB'nun sorumluluğunun ötesinde görevler üstlendiğini düşünen ulusal program yetkilileri ve uzmanları tarafından daha ciddi bir şekilde eleştirilmiştir.

Komisyon, ulusal seviyedeki program yönetiminin genel olarak etkili olduğunu düşünmektedir. UEB'ler, genel anlamda, projelerle ilgili görevlerini ve Komisyona karşı sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmiştir. UEB'lerin girişimcilere yakınlığı bu olumlu performansa katkıda bulunmuştur. Daha az olumlu bir nota göre, ulusal raporlar, örneğin mevcut Komisyon raporunun dayandığı ulusal değerlendirme raporları, her zaman zamanında teslim edilmemiştir. Ayrıca, bazı UEB'ler, özellikle programın ilk yıllarında, hareketlilik eylemlerini uygulamakta güçlük çekmişlerdir. Ancak, özet olarak, UEB'ler, ulusal makamlar ve Komisyon arasındaki çalışma ilişkileri olumlu bir şekilde gerçekleşmiştir. Komisyon, TYO'nun kapanmasının ardından çeşitli ülkelerin projelere önceden finansman sağlamaları ve merkezi yönetime yardım teklifinde bulunmaları gerçeğini memnuniyetle karşılamıştır.

Topluluk Seviyesinde Program Yönetimi

Bağımsız değerlendirme ve birçok ulusal Sosyal Ortak raporu, **Avrupa seviyesinde aşırı bürokrasi** eleştirisinde bulunmuştur. Projeye katılanların en sıklıkla söz ettikleri şikayetler, fazla miktarda kırtasiye yükü üzerinde yoğunlaşmıştır. Bazı raporlarda ise, Komisyon tarafından öne sürülen koşulların, sıklıkla değiştirilmesine ve bu değişikliklerin bazen uzun gecikmeler sonrasında bildirildiğine, bazen de hiç bildirilmediğine değinilmiştir. Bağımsız değerlendirme uzmanı, program hedeflerinin ortadan kaybolduğunu ve bunların yerini usullere ve idari sürece verilen aşırı önemin aldığını kaydetmiştir. Tüm program ortakları arasındaki en ciddi endişe, projelere yapılan ödemelerin gecikmesi ile ortaya çıkmıştır. Projelerden gelen ödeme talepleri üç ayrı birim tarafından idare edilmiştir : önce TYO (daha sonra CLEO), ardından XXII. Genel Direktörlük içinde yer alan mali hizmet birimleri ve son olarak da Genel Direktörlük Finans Kontrolü. Bu süreç, bağımsız değerlendirme uzmanının da belirttiği gibi, TYO ile ilgili soruşturmanın neden olduğu gecikmelerin hariç tutulması halinde bile son derece uzun zaman almıştır.

Komisyon, Avrupa seviyesinde program yönetimi ile ilgili güçlüklerin farkındadır. Dahili ve bağımsız usullerin karmaşıklığının yanısıra, aşırı kırtasiye yükü, Komisyonun Avrupa fonlarının yönetimi ve kontrolünde oynadığı rolden kaynaklanmaktadır. Yukarıda sözü edilen bürokrasi eleştirilerine tezat olarak, diğer Avrupa kuruluşları (Parlamento, Konsey, Denetçiler Mahkemesi), Üye Ülkeler (finans bakanlıkları ve denetleme organları) ve bunlar kadar önemli **kamu oyu, Avrupa kamu parasının uygunsuz şekilde kullanım riskini azaltmak amacıyla Komisyonun daha da sıkı kontroller uygulamasını talep etmiştir.** Komisyonun gerçekleştirdiği bu kontrol, değerlendirme ve izleme görevleri, özellikle projelere belirli ölçüde kırtasiye yükü getirmiştir. Diğer tarafta, Komisyon, kamu parasının doğru bir şekilde kullanılmasına sadece sıkı kontrol mekanizmaları değil aynı zamanda program hedeflerine ulaşmak açısından bakılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Kontrol ve program hedeflerine etkin bir şekilde ulaşma ihtiyacı arasındaki denge programın ilk aşaması için ideal bir şekilde kurulmuş olmayabilir.

Bağımsız değerlendirmelerin, Leonardo da Vinci Komitesinin performansının zayıf olduğuna karar vermesi de ayrıca dikkat edilmesi gereken bir konudur : “Komitenin, programı konusal odaklanma, diğer eylemlerle bağlantılar ve benzer konularda programın yönlendirilmesi ile ilgili faydalı bir rol oynamaktansa, program kaynaklarının Üye Ülkeler arasında dağıtımı konusunda sınırlı bir yaklaşımı izlemesi ile ilgili bir çok eleştiri aldık.”

Komisyon, Komitenin idari ve mali konulara gereğinden fazla yoğunlaşmış olabileceğini değerlendirmektedir. Üyeleri hükümet temsilcilerinden oluşan ve gözlemci olarak Sosyal Ortağın yer aldığı Komitenin, özellikle program uygulamasına uzman girdisi sağlamak suretiyle, daha kapsamlı bir rol oynama potansiyeli vardır.

Program uygulamasının hedefleri ve stratejisi konularının belirli bir ölçüde ele alınmış olmasına karşın, tartışılması gereken idari ve mali sorunların çokluğu, Komitenin gündeminde bu konular için yer ayrılabilmesini güçleştirmiştir.

4.3 Eylem

Ulusal Seviyede Program Yönetimi

Komisyonun girişimi ile program yönetim görevlerinin bir çoğu, programın ikinci aşaması için, ulusal kurumlara devredilmiştir. Komisyonun çabası, bu görevlerin, bu alandaki eğitim profesyonelleri ve uygulayıcılarına daha fazla yaklaştırılması olmuştur. Bu kurumlar ve Komisyon arasındaki farklı sorumluluklar, yeni bir standart sözleşme içinde tanımlanmıştır. Sonuç olarak, projelerin idare edilmesi ve izlenmesi ile ilgili yetkilerin dağıtıldığı seviyedeki sorumluluk güçlendirilirken genel politik sorumluluk açık bir şekilde Birliğe verilmiştir. Buna ek olarak, Komisyon Üye Ülkelere, gereken ulusal raporları zamanında vermeleri konusunu hatırlatmıştır.

Topluluk Seviyesinde Program Yönetimi

İkinci program aşaması ile ilgili olarak, Komisyon, programın merkezi seviyede sunumunu geliştirmek amacıyla çeşitli önlemler almıştır. **Bu gelişme önlemlerinin genel kuralları, sadeleştirme, kullanım kolaylığı, ve şeffaflıktan oluşmuştur.** Programın ilk aşamasında edinilen deneyimlere dayanarak, Komisyon, özellikle Leonardo da Vinci proje sahiplerinin başvurularını yapmalarında yardımcı olacak ve projeleri süresince yönlendirme sağlayacak bir idari ve mali el kitabı geliştirmiştir. İkinci aşamanın başlatılmasından önce, proje girişimcileri ile ilgili tüm gerekli dokümanların sunulduğu çok dilli bir Komisyon web sitesi hazırlanması ile şeffaflık artırılmıştır.

Leonardo da Vinci TYO'sunun görevine devam etmemesi ile ilgili koşullar, Komisyonun yardım görevlerini bağımsız kurumlara devretme politikası üzerinde etkili olmuştur. Bu konuyla ilgili bağımsız yardım kuruluşlarının görev ve sorumluluklarını daha açık bir şekilde tanımlayan yeni kurallara geliştirmiştir.

İkinci program aşamasında toplam bütçenin sadece yaklaşık %20'si merkezi olarak idare edilmektedir. Bu da komisyonun mevcut yönetim kaynaklarını daha iyi bir şekilde kullanabilmesini sağlayacaktır. Örneğin, Komisyon ikinci aşama için sabit izleme mekanizmaları tasarlayacak ve uygulayacaktır. Kontrol, yönetim ve kapsamla ilgili görevler arasında ideal bir denge sağlamak amacıyla Komisyon, Üye Ülkeler ve ulusal kurumlara karşı görev ve sorumluluklarını daha açık bir şekilde tanımlamıştır.

5 GİRDİLER/ÇIKTILAR VE YAYGINLAŞTIRMA

5.1 Kapsam

Girdiler

Topluluk fonları : Program için Topluluk bütçesinin B kısmı altında (sıra B3-1021) ayrılan toplam tahsisat, beş yıl için, katılan üç ASTB-AEB (Avrupa Serbest Ticaret Birliği-Avrupa Ekonomik Alanı) ülkesi de dahil olmak üzere, yaklaşık 727 Milyon €'yu bulmuştur.

Bütçenin B3-1021 nolu sırasından ayrılan bu 727 Milyon €'ya ek olarak, aşağıdakiler de hesaba katılmalıdır:

- TYO için 30.3 Milyon € (Topluluk bütçesinin A kısmı),
- Katılım öncesi ülkelerin katılımı ile ilgili işletim maliyetleri için Phare programından gelen 30.5 Milyon € (bu ülkelerdeki UEB'lar için 2.7 Milyon € Topluluk katkısı dahil)
- Çalışma seyahatleri için 6.0 Milyon. € (finansmanı Komisyondan aldığı para yardımı ile Cedefop kurumu tarafından karşılanan bölüm III.3.b)

Böylelikle, program için ayrılan Topluluk fonu 793.8 Milyon €'yu bulmuştur.

Bu kapsamda, üç konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. İlk olarak, Bütçe Otoritesinin belirlenen miktardan daha fazla yıllık tahsisat vermesi nedeniyle programa Kararda öngörülen 620 Milyon €'dan daha yüksek bir tahsisat sağlanmıştır, bu da Avrupa meslek eğitime verilen önemi göstermektedir. İkinci olarak, örneğin, Avrupa Sosyal Fonu (1994-1999 için 57 191 Milyon €) ile karşılaştırıldığında, yaklaşık 794 Milyon € ile Leonardo da Vinci programı orta ölçekli bir Topluluk programıdır. Üçüncü olarak ise, yönetim yapıları tarafından sağlanan program yönetimi, bilgi ve ağ kurma hizmetleri için Birliğin sağladığı katkı 80.2 Milyon €'ya ulaşmıştır (EUR-18'de yer alan UEB'lar için 47.2 Milyon €, katılım öncesi ülkelerdeki UEB'lar için 2.7 Milyon €, ve TYO için 30.3 Milyon €) ve bu miktar 793.8 Milyon €'luk toplam Topluluk katkısının yaklaşık %10'unu temsil etmektedir.

Ulusal ve proje ortağı fonları : Girdilerin bütünü anlamak için yukarıda sözü edilen Topluluk katkısına ek olarak diğer fon kaynakları da göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlar,

- Üye Ülkelerin (EUR-18) kendi fonlarından UEB'lar için tahsis etmiş olduğu fonları, tahmini 47.2 Milyon € (%50 ortak fona bağlı olarak),
- Katılım öncesi ülkelerin katılımı ile ilgili işletim maliyetleri için kendi ulusal bütçelerinden karşılanan ve Birliğe atfedilen yaklaşık 22.6 Milyon €.
- Katılan tüm ülkelerden proje ortaklarının kendi sözleşme fonlarından karşılanan yaklaşık 22.6 Milyon € (I.1.2.a-c ve III.3.b no'lu önlemler ve bölüm IV hariç)

Toplam olarak, ulusal ve proje ortağı fonları yaklaşık 353 Milyon € olarak hesaplanmıştır.

Bütçe girdileri konusunda daha ayrıntılı bilgi için, ek III ve IV'e bakınız.

Çıktılar

Bütçe tahsisatının büyük bir kısmı ülkelerarası hareketlilik ve pilot projeler için harcanmıştır :

Ülkelerarası Hareketlilik :

Hareketlilik türü (bölüm – yönetim seviyesi) faidalananların türü	Proje sayısı	Yararlanıcı sayısı	AB Finansmanı (Milyon € cinsinden)
Başlangıç & devam eden meslek eğitimi (UEB tarafından yönetilen I.1.2.a-c bölümleri)	6516*	83 300*	162.5
temel mesleki eğitim alan genç bireyler		51 000	
iş piyasasındaki genç işçiler/ genç bireyler		21 500	
öğretmen ve eğitimciler		10 800	
Üniversiteler/işletmeler (Komisyon tarafından yönetilen II.1.2.a-c bölümleri)	845	40 600	105.1
üniversite eğitimi alan genç bireyler mezunlar – üniversite veya işletme personeli – Sosyal Ortak kuruluşlarında çalışan personel			
Dil hareketliliği (Komisyon tarafından yönetilen III.1.b bölümü)	13	200	1.0
dil uzmanları veya işletmelerde ve dil kurumlarında çalışan öğretmenler			
Öğrenim seyahatleri (Cedefop tarafından yönetilen III.3.b bölümü)	Uygun Değil	3 200	6.0
işçi sendikaları, eğitim uzmanları, iş bulma kurumları, araştırma ve eğitim kuruluşları ve kamu hizmetlerinden eğitim uzmanları			
TOPLAM	7351	127 300	274.6

Kaynak: Proje sahipleri ile yapılan sözleşmelerde yer alan figürlere dayanarak Öğrenim ve Kültür Genel Direktörlüğü tarafından yapılan hesaplamalar. * 1995 & 1996 için : nihai raporlara dayanmaktadır, 1997 & 1998 için : geçici raporlara dayanmaktadır, 1999 için : işletim planlarına dayanarak gerçekleştirilen hesaplamalar

Ülkelerarası pilot projeler : Program **2 569** ülkelerarası pilot projeye destek vermiştir. Bütün bu projeler “ürün-odaklıdır”, başka bir deyişle amaç, en azından eşit sayıda somut sonuçların veya ürünlerin, elde edilmiş veya projeler sona erdiğinde elde edilecek olması için, yenilik ve kalite odaklı müfredat, eğitim modülleri, web-siteleri, CD-ROM’lar, ve benzeri elle tutulur sonuçlar üretmek olmuştur.

Diğer çıktılar : Bunlara ek olarak, program,

- **dil eğitimi ile ilgili 194 pilot projeyi** (bölüm III.1.a),
- 175 araştırma ve analiz projesini (bölüm III.2.a),
- eğitimle ilgili karşılaştırılabilir verilerin değişimini geliştirmek amacıyla **20 istatistiksel projeyi** (bölüm III.3.a),
- özellikle eğitimde yeniliğin yayılması için planlanmış **282 çok-etkili projeyi** (bölüm III.3.a) desteklemiştir.

Topluluk ayrıca, programla ilgili çok sayıda yardımcı faaliyete destek sağlamıştır (bölüm IV). Ulusal Koordinasyon Birimlerine mali kaynak sağlamanın yanısıra, Topluluk, Mesleki Rehberlik ve Uyum Sağlama ile ilgili Ulusal Kaynak Merkezlerini, bilgi eylemlerini (yüzlerce konferans, seminer, workshop, video, iki ürün fuarı, binden fazla katılım sağlanan Temas ve Bilgi Günleri, belirli sayıda program broşürleri, proje özetleri ve veri tabanları), değerlendirme ve izleme eylemlerini (örneğin dönem arası ve nihai program değerlendirme raporları, yararlanma ve aktif izleme eylemleri) desteklemiştir.

Bütün bölümler bir araya getirildiğinde, tahmini **77 000 ortak kuruluş** programın desteklediği çeşitli ülkelerarası projede yer almıştır. Tüm bölümler ve yıllar birlikte göz önüne alındığında, tekliflerin **kabul oranı** teslim edilen tüm projelerin yaklaşık % 30'u düzeyinde olmuştur. Bu anlamda, programa gösterilen talep tekliften tutarlı bir şekilde daha yüksektir.

Bu raporun Komisyon tarafından kabul edilmesi sırasında, projelerin büyük bir kısmının henüz tamamlanmamış olduğuna dikkat çekilmelidir. Bu da daha çok, 1989 ve 1999 yıllarında seçilen 18-24 aylık pilot projelerin bir çoğunun 2001 ortasından veya sonundan önce tamamlanmayacak olması gerçeğine dayanmaktadır. Bu nedenle, tüm çıktılarının nihai bir tanımlamasının yapılabilmesi bu aşamada mümkün değildir. (Çıktılarla ilgili bölümlere ve ülkelere göre daha fazla bilgi için V'ten VI'ye kadar olan eklere bakınız.)

Çıktıların yaygınlaştırılması

Sonuçların yayılması için Komisyon çeşitli girişimler başlatmıştır : örneğin, 1995/96/97 için basılı ve elektronik formatlarda yıllık özetler (proje kataloğu) yayınlanması, 1996 ve 1998'de "Eğitim 2000" ürün fuarları, 1997 ve 1999 yılları arasında düzenlenen aktif izleme seminerleri, Teknik Yardım Ofisinde bir "multimedya merkezinin" kurulması, ve "yararlanma" alıştırmaları gibi. Bunun ötesinde, Komisyon, başlangıçtaki projelerin sonuçlarının yeni ürünlere aktarılması amacıyla, 282 "çok etkili" projeye 32.3 Milyon € tahsis etmiştir. 1998 yılında, Komisyon, Ulusal Koordinasyon Birimleri ile işbirliği ile ilgili daha stratejik bir yaklaşım geliştirmeye başlamıştır.

5.2 Girdiler/Çıktılar ve Yaygınlaştırılmanın Değerlendirilmesi

Bağımsız değerlendirme, ulusal ve Sosyal Ortak raporlarının tümü program çıktılarının yaygınlaştırılmasını hayati önem taşıyan bir konu olarak değerlendirmişlerdir. Program seviyesinde, sonuçların projeler dışına dağıtılması, etkinin sağlanması ve ölçülmesi için bir ön koşuldur. Proje seviyesinde yaygınlaştırma, ortakları, projelerinin ötesine geçerek daha geniş bir eğitim ortamı çerçevesinde düşünmek zorunda bırakmaktadır.

Ancak genellikle, **programın değişik seviyelerde planlanması ve uygulanması aşamasında yaygınlaştırmaya daha fazla önem verilmesi gerektiği** hissedilmiştir. Birçok raporda Topluluk seviyesinde tutarlı bir stratejinin geliştirilmemiş olmasının güçlülere neden olduğuna dikkat çekilmiştir. Buna karşın, Komisyonun yaygınlaştırma girişimleri bazı raporlar tarafından olumlu bir şekilde değerlendirilmiştir.

Ulusal seviyede, yaygınlaştırma eylemlerinin değerlendirmesi farklılık göstermektedir. Örneğin, İspanya'da bazı UEB girişimlerine karşın, teknik kapasite, ilgi ve ulusal strateji eksikliği nedeniyle yaygınlaştırılmasının zayıf ve yetersiz düzeyde olduğu belirtilmiştir. Diğer tarafta, görüşülen Avusturyalı proje sahiplerinin üçte ikisi, ulusal seviyede yaygınlaştırılmasının başarılı olduğunu düşünmektedir. Alman UEB'lerin ise ihtiyacı belirlediği, bazı girişimler başlattığı, ancak hiçbir zaman sistematik bir yaklaşım geliőtirmedięi söylenmektedir.

Proje seviyesinde, yaygınlaştırılmasının çeőtli nedenlerden ötürü sınırlı kaldığı belirtilmektedir: sonuçların rakiplerle paylaşılması yönünde ilgi eksikliği, sonuçların genel bir formata aktarılmasının güç olması, medya ile ilgili deneyim eksikliği, genellikle yetersiz yaygınlaştırma bütçesi, projenin tamamlanması ile birlikte motivasyon eksikliği.

Komisyon, yaygınlaştırılmasının önemini vurgulamakta ve **tüm seviyelerde yaygınlaştırma çabalarının güçlendirilmesi gerektiğini kabul etmektedir.** Komisyon, programın ilk aşamasında yaygınlaőtirmayla ilgili sınırlamalara dikkat çekmektedir. Örneğin, (ihalesi 1995 yılında gerçekleştirilen) 1996 yılının ilk aylarında başlayan birçok üç yıllık projenin nihai sonuçları ancak 1999 yılı başlarında elde edilebilmiştir. Bunun yanısıra, geçici proje sonuçlarına erişimin geliştirilebilmesi mümkünken, TYO'nun görevine devam etmemesi bir süre için ürün verilerine erişimi olanaksız kılmıştır.

Ulusal seviye ile ilgili olarak, devamlılık eksikliği, yaygınlaştırılmasının gerçek anlamda başarılı olmasını engellemiştir. Komisyon tarafından 1998 yılında başlatılan ve 2000 yılında bitmesi planlanan "yararlanma" alıőtırması, bu alıőtırmanın organizasyonundan sorumlu UEB'lar tarafından düzenli bir şekilde izlenmemiő ve beklenen sonuçları getirmemiştir. Proje seviyesinde, Komisyon, yaygınlaştırılmasının girişimcilere sadece gönüllü olarak gerçekleştirilmeleri yönünde tavsiye edilmesindenense, zorunlu bir eylem olması gerektiğini kabul etmektedir.

5.3 Eylem

İkinci aşamada yeni bir başlangıç gerçekleştirilmiştir. Komisyon, ulusal kurumlarla işbirliği çerçevesinde 2000 yılı için bir yaygınlaştırma ve yararlanma eylem planı sunmuş ve söz konusu plan Leonardo da Vinci Komitesi tarafından onaylanmıştır. Gelecekte, **Komisyon, katılan ülkelerle ortaklık çerçevesinde tutarlı bir strateji tasarlayacak ve uygulayacaktır.** Bu stratejinin temel unsurları : bilgi yönetimi, ürün kalitesi, yeniliklerin ve en iyi uygulamaları tanımlayacak kriterler ve yaygınlaştırma ağlarının desteklenmesinden oluşacaktır. Cedefop ve Avrupa Eğitim Vakfından yaygınlaştırma eylemlerinde yardımcı olmaları yönünde talepte bulunulacaktır.

Komisyon ayrıca, ulusal kurumlarla birlikte projelerin gelişimini izlemek üzere araçlar geliştirecektir. Bu izleme, projeler üzerindeki ek bürokratik talepleri engelleyecektir. Burada amaç, kalitenin sağlanması, yaygınlaştırılmasının geliştirilmesi, ilk proje aşamasından itibaren sonuçlardan yarar sağlanmasıdır.

Son olarak, Komisyon, Internet ortamında, çeşitli kullanıcı kategorilerinin (uzmanlar, projeler, faydalananlar, kamu) ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtan bir ürün veri tabanı geliştirecektir. Komisyon ayrıca, programın etki analizi sonucunda öğretim ve eğitimle ilgili kaliteli, yenilikçi ürünlerin veri tabanını geliştirecektir. Bu veri tabanı, Topluluk seviyesinde meslek eğitimindeki yeniliklerin daha sistematik bir şekilde gözlemlenmesi yolunda ilk adım olacaktır.

6 ETKİ

6.1 Kapsam

Buradaki etki, çıktılarının meslek eğitimindeki çeşitli gruplar ve alanlar üzerindeki uzun süreli etkileri olarak tanımlanmaktadır. Program, kendi genel ve belirli hedefleri ile ilgili ne elde etmiştir? Bu sorunun cevabı, programın sağladıklarından ve devamından en iyi şekilde yararlanmak için karar almaktan sorumlu kişiler ve program müdürleri için gerekli bir ön koşuldur.

Ancak, etki analizinin sınırlamaları açıktır. Birçok daha uzun süreli etki ile ilgili olarak, özellikle de yeni teknolojilerin ve evrensel mücadelelerin ortaya çıkması ile gelişmelerin kayda değer ölçüde hız kazandığı eğitim alanında, programın elde ettiği gelişmelerin değerlendirilmesi için çok erken olabilir. Elde edilen başarıların hedeflere ulaşma açısından ölçülmesi de ayrıca, Leonardo da Vinci programının ilk aşamasındaki gibi hedeflerin sayısız, birbiriyle çakışan ve miktarının ölçülemediği şekilde olduğu durumlarda güçtür. Son olarak, başarı elde etme konusu, doğal olarak etkinin kapsamını sınırlayan mevcut bütçe olanakları ile ilgilidir.

6.2 Etkinin değerlendirilmesi

Eğitim Kuruluşlarının ve Uygulamalarının Uluslararası Düzeye Getirilmesindeki Etki

Bağımsız değerlendirmelere ve ulusal ve Sosyal Ortak raporlarına göre, ilk program aşamasının en büyük ve en önemli etkisi, programla doğrudan ilişkili katılımcılar ve kuruluşlardan kaynaklanmış ve bu projelerin hemen yakın çevresinde gerçekleşmiştir. Bu etki daha çok meslekî eğitim kuruluşlarının profilinin yükselmesine de yardımcı olan, meslekî eğitim kuruluşlarının uluslararası hale getirilmesi ile ilgilidir. Yenilik kavramı, birçok proje sahibi tarafından, meslekî eğitime bir Avrupalı boyutu veya milletlerarası işbirliği kazandırdığı şeklinde algılanmıştır. İşçi sendikalarından gelen proje katılımcıları, programın diğer ülkelerden öğrendiklerine yenilik ve kalite açısından katkıda bulunduğunu farketmişlerdir. Öğrenim üzerindeki süreçlerle ilgili etki, örneğin, ülkelerarası işbirliğinin ağlar ve ortaklıklar çerçevesinde geliştirilmesi, birçok raporda olumlu bir etki olarak değerlendirilmiştir. Meslek eğitimin kapsamı seviyesinde, programın modülerleşme, dil öğrenimi ve eğitimde yeni teknolojilerin kullanımı üzerinde etkisi olmuştur.

Hareketlilik bölümleri, tüm önlemler arasında en fazla etki sağladığı ve programdan bireysel anlamda faydalanan kişiler üzerinde olumlu etki yarattığı yönünde değerlendirilmiştir. Hemen hemen tüm raporlar, ülkelerarası hareketliliğin, yeni sosyal ve kültürlerarası yetenekler sağlanması, öz güvenin geliştirilmesi, iş piyasasına girilmesi ve yeni çalışma yöntemlerinin tanınması üzerindeki etkisini kabul etmektedir.

Yurt dışında kalmak için Leonardo da Vinci fonu kazanan kişilerin olumlu çalışma ve deneyimleri ile ilgili sayısız örnekler verilebilir. Bazı raporlarda, hareketliliğin katılımcıların kazandığı deneyimler yoluyla eğitim kalitesi üzerinde uzun süreli olumlu etkisi olduğuna ve böylelikle de hareketliliğe talebi arttırdığına değinilmektedir.

Komisyon, programın, projeler, eğitim uygulamaları ve özellikle de hareketlilik projelerine katılan kişiler üzerindeki önemli etkisi ile ilgili bu tür kuvvetli kanıtları memnuniyetle karşılamaktadır. Bu açılarından, program açık bir şekilde başarılı olmuştur. Programın, projelerle doğrudan ilgili kişilere ve bu projelerin içinde bulunduğu çevreye bir Avrupalı boyutu kazandırmayı başardığı aşıkardır. **Pilot projelere katılım, ülkelerarası işbirliği süreçleri çerçevesinde öğrenim üzerinde etkili olurken, hareketlilik projelerine katılım, genç Avrupalılar için kültürlerarası öğrenim ve çalışma deneyimleri yaratmıştır.** Bu başarı, programın izlediği tutarlı ülkelerarası yaklaşımdan kaynaklanmaktadır. Bu etki alanları, programın Avrupa vatandaşlığının gelişimine katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Ulusal Eğitim Sistemi Üzerindeki Etki

Üye Ülkelerin raporları genellikle, programın büyük bir bölümü ile ilgili olarak ulusal eğitim sistemleri üzerindeki etkisinin anlaşılması için henüz **çok erken olduğunu** ortaya çıkarmıştır. Programla ilgili olarak hükümet yayınlarında henüz çok az referans bulunduğu veya hiç referans gösterilmediği ve programın hükümet önlemleri, politikası, bildirimleri, kanun ve yönetmelikleri üzerinde dikkat çekmeyen bir doğrudan etkisi olduğu rapor edilmiştir. Bu durum, bir çok projenin henüz tamamlanmamış veya ürünlerinin yaygınlaştırılmasının henüz gerçekleşmemiş olmasına bağlanmıştır. Bu görüşü, sistem seviyesindeki etkilerin henüz fark edilir düzeyde olmadığını düşünen bağımsız değerlendirme uzmanları da paylaşmıştır. Bazı ülkeler için, program bütçesinin çok az, program hedeflerinin fazla abartılı ve çıktılarının yaygınlaştırılmasının yetersiz olması nedeniyle, programın yurtiçi eğitim üzerindeki etkisi çok düşük olmuştur.

Ancak, **katılım öncesi ülkelerle ilgili olarak sistem seviyesinde açık bir etki yaratıldığı görünmektedir.** Bu ülkelerin hazırladığı raporlarda, program genellikle, özellikle kendi eğitim sistemlerinin modernizasyonu üzerinde etkili olduğu ve katılım süreçleri açısından kayda değer, hatta son derece önemli katkı sağladığı yönünde değerlendirilmiştir. Romanya'da, örneğin, program, temel meslekî eğitimde gerçekleştirilen reformla ve devam eden eğitimle ilgili son kanun tasarısı ile açık bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Aynı çerçevede, bağımsız değerlendirme uzmanları, programı ekonomik sistemlerinin değişimi için bir "**değişiklik katalizörü**" olarak adlandırmıştır.

Komisyon, programın, Üye Ülkelerin eğitim sistemlerinin gelişimi üzerindeki etkisinin bu aşamada henüz bütünüyle değerlendirilemeyeceği gerçeğinin farkındadır. Bu da programın tamamlanması ve nihai rapor arasındaki zaman aralığının kısalığından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, Birliğin, Üye Ülkelerin genellikle oldukça karmaşık eğitim sistemleri ile ilgili sadece destekleyici rolünün olması, bu seviyedeki program etkisini ulaşılması güç bir hale getirmiştir. Son olarak, sistem değişikliği hedefinin, program bütçesi göz önüne alındığında fazla abartılı olup olmadığı sorusu gündeme getirilebilir. Ancak, komisyon, programın katılım öncesi ülkelerdeki eğitim sistemleri üzerindeki nispeten yüksek etkisini memnuniyetle karşılamaktadır. Program eylemlerine ek olarak, bu ülkelerdeki yetkililerin ve karar alma yetkisi olan kişilerin, özellikle eğitimde Avrupa boyutunun önemini vurgulanması ve programın hedeflerinin ulusal gündemlere dahil edilmesi yoluyla programa katılımları (Avrupa Eğitim Vakfı da bu katılıma katkıda bulunmuştur), henüz değişim aşamasında olan eğitim sistemleri üzerinde etkili olmuştur.

Gelişen İstihdam Olanakları Üzerindeki Etki

Bu etki alanı, yıllık teklif çağrılarındaki 1. önceliğe tekabül etmektedir. Bağımsız değerlendirme, ulusal ve Sosyal Ortak raporlarının bir çoğu, programın bu öncelik üzerindeki etkisinin fark edilir düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Alman raporları, Almanya'da gerçekleştirilen 1995 Leonardo hareketlilik programlarına katılanlar arasında yaptıkları araştırmalara referans göstermektedir : istihdam edilmemiş ve edilmiş kişiler arasındaki oran daha önce 31:69 iken değişimden sonra 10:90'a ulaşmıştır. Danimarka'da, genç işçilerin yerleştirilmesini düzenleyen kuruluşların %70'i iş beklentilerinin kayda değer ölçüde arttığını belirtmişlerdir.

Komisyon, programın, 1. önceliğin hedeflerine ulaşmasındaki kayda değer etkisi, özellikle de **hareketlilik projelerine katılanların iş bulma yeteneklerinin gelişimi üzerindeki olumlu etki** ile ilgili kanıtları memnuniyetle karşılamaktadır. Bunun yanı sıra, yurt dışında kalışla ilgili "Avrupa pasaportu" kaydını oluşturan Konsey kararı, Leonardo da Vinci projelerinden elde edilen deneyimlere dayanarak hazırlanmıştır. Mesleki Yönlendirme ve Uyum Sağlama ile ilgili Ulusal Kaynak Merkezlerinin Avrupa Ağı için yaratılan veri tabanı da ayrıca bir Leonardo da Vinci pilot programından çıkmıştır. İş bulma yeteneğinin geliştirilmesi alanındaki bu etki, özellikle, İstihdam Stratejisi ve Avrupa Sosyal Fonu ile işbirliğini geliştirmek açısından faydalıdır.

Eğitim ve İşletmeler Arasında Daha Yakın bir Bağlantı Kurulması Üzerindeki Etki

Bu etki alanı, yıllık teklif çağrılarındaki 2. önceliğe tekabül etmektedir. Avrupa işverenleri, başlangıç aşaması hariç tutulmak üzere, programın, hem özel hem de kamu kuruluşlarına hitap etme konusunda esas itibarıyla başarısız olduğunu kaydetmektedir. Programın yüksek seviyedeki idari yükü ve karmaşıklığı, işletmeler, özellikle de KOBİler üzerinde caydırıcı etki yaratmıştır. Diğer tarafta, Avrupa işverenleri, programın, çoğunlukla farklı bölgelerde bulunan, işverenler, eğitim ve yeniden eğitim yapıları arasında yeni ortaklık düzenlemelerinin denenmesine olanak tanıdığını belirtmişlerdir :

“program, önemli bir görev olma özelliğini koruyan yenilik arayışının eşsiz bir savunucusudur”.

Komisyon, eğitim dünyası dışındaki işletmelerin, özellikle de KOBİlerin katılımının geliştirilmesi gerektiğini kabul etmektedir. Ancak, hareketlilik önlemi, şimdiden, çok sayıda işletme ve eğitim kuruluşunun, ülkelerarası yerleştirmelerin organizasyonu ile ilgili daha yakın bir işbirliği çerçevesinde çalışmalarına olanak tanımaktadır.

Ayrımcılıkla İle Mücadele, İnsan Sermayesine Yatırım ve Yaşam Boyu Öğrenime Erişim Üzerindeki Etki

Bu etki alanları, yıllık teklif çağrılarındaki 3., 4. ve 5. önceliklere tekabül etmektedir. Raporlarda, bu üç alan üzerindeki etkinin düşük olduğu değerlendirilmiştir. Bu öncelikler altında sunulan projelerin sayısı, yıllara yayıldığında, beş öncelik içinde tutarlı bir en düşük olma özelliğini korumuştur. Herhangi bir etki olduysa da, bu bireysel projelerin kalitesinden kaynaklanmıştır.

Bu düşük etkinin nedenlerinden biri, programın, özellikle bu konuları hedefleyen diğer Topluluk programları ve ulusal programlar veya girişimlerle rekabet halinde olmasından kaynaklanmış olabilir. Komisyon, Avrupa’da eğitimin gelişmesinde odak noktaları haline gelen insan kaynaklarına yatırım ve yaşam boyu öğrenim konularına verilen önemin beklenen sayıda proje üretmemiş olmasından üzüntü duymaktadır.

Sosyal Diyalog üzerindeki etki

Avrupa işçi sendikaları, araştırılan işçi sendikası uzman ve proje sahiplerinin sadece yarısının, projelerin sonuçları, ürünleri veya neticelerinin Sosyal Ortaklar arasında ulusal seviyede tartışmaya tabi tutulduğunu söylediklerini rapor etmişlerdir. Bunun yanı sıra, Avrupa işçi sendikaları, “UEB’lerin çoğunda, Sosyal Ortakların büyük bir kısmının ortak yönetim seçeneklerine tam anlamıyla sahip olmaması ve birçok durumda kararların ulusal hükümet yapıları içinde, sadece çok zayıf danışma olanaklarının bulunduğu bir ortamda alınması” nedeniyle, program usulleri içindeki işçi sendikalarının katılım derecesi ve niteliğinin çoğunlukla yetersiz olduğunu rapor etmişlerdir. Bu durum Avrupa işçi sendikaları tarafından **programın Sosyal Diyalog üzerindeki genellikle zayıf etkisinin delili** olarak görülmektedir.

Ancak, Sosyal Diyalog için sağladığı politik ve mali destekle Komisyon, Sosyal Ortağın programa dahil edilmesi için yararlı bir platform hazırlamıştır. Aynı şekilde, Leonardo da Vinci Komitesine Sosyal Ortak gözlemcilerinin katılımı tüm program hissedarları için olumlu olmuştur. Ancak, Sosyal Ortakların programın sunulmasına ulusal seviyede daha fazla katılımları Komisyon tarafından memnuniyetle karşılanırdı.

Eşit Olanaklar Üzerindeki Etki

Bağımsız değerlendirmeler, **belirli pilot projelerin sayısının oldukça düşük olması** nedeniyle, programın eşit olanaklar üzerindeki etkisinin çok az olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, bazı ulusal raporlar, bayanların hareketlilik projelerine katılımının %50’nin biraz üzerinde olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Meslekî Eğitimde Bilgi Gelişimi Üzerindeki Etki

Bağımsız değerlendirmeler, “karşılaştırılabilir verilerin alışverişi” bölümünün (III.2.b) sonuçlarının **mütevazi bir mali harcama ile gerçekleştirildiği düşünüldüğünde “etkileyici ve yararlı”** olduğunu kaydetmiştir. Avrupa istatistiklerinde çalışan önemli bir kişinin “şu anda elimizde olan verilerin birçoğu Leonardo’nun katkısı nedeniyle mevcuttur” dediği kaydedilmiştir. Bu önlem, bütünüyle Topluluk seviyesinde, (teklif davetinin ardından), Leonardo da Vinci Komitesi ile üzerinde anlaşmaya varılan detaylı bir çalışma programı çerçevesinde yönetilmiştir.

6.3 Eylem

Programın etkisi ile ilgili bu değerlendirmeler, başarılarından en iyi şekilde yararlanılması ve zayıf noktaların azaltılması için çok yönlü bir yaklaşım gerektirmektedir. Eğitim kurumlarının ve uygulamalarının uluslararası düzeye getirilmesi ve hareketlilik eylemlerine katılanlar üzerindeki başarılı etkinin artırılması amacıyla, ikinci aşama Kararı, pilot projeler ve hareketliliğe daha geniş bir bütçe ayrılmasını öngörmektedir. Program tasarımının ve sunumunun sadeleştirilmesi, ülkelerarası olma özelliğinin avantajları üzerinde yoğunlaşmayı ve bu avantajları en iyi şekilde kullanmayı kolaylaştıracaktır. Gerçekte, **ikinci aşamada, ülkelerarası olma zorunluluğu güçlendirilmiştir**, öyle ki, artık, herhangi bir pilot proje için asgari (iki yerine) üç yabancı ortağın katılımı gerekmektedir. Ülkelerarası olma özelliğinin artırılması, bu alanda çalışanlara daha yakın olan ulusal kurumların ve koordinasyon görevleri geliştirilecek olan Komisyonun projelere daha fazla yardım sağlamasını gerektirmektedir.

Sistem seviyesindeki etkinin artırılması amacıyla, **Komisyon program sonuçları üzerinde çalışmalar yapmaya ve bunları karar verme yetkisine sahip ulusal otoritelere sunmaya başlamıştır**. Programın ikinci aşaması için, sistem seviyesinde etkinin artırılması, yapılandırılmış ve stratejik yaygınlaştırma eylemleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Elde edilen sonuçlardan en iyi şekilde yararlanmak açısından, Komisyon, “Leonardo da Vinci l’in ürünlerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi” başlıklı bir doküman hazırlayacaktır. Bu dokümanda, en iyi ürünler, mümkün olan en geniş ve çeşitlilik içeren kapsamlarda gelişim ve kullanım potansiyelleri ile ilgili olarak tanımlanacak ve analiz edilecektir. Komisyon, söz konusu ürünlerin belirli bir yüzdesini “**model ürün**” olarak etiketlemeyi ve bu ürünler için kalite garantisi sunmayı teklif etmektedir. Doküman, farklı eğitim sistemlerinin gelişiminden, işletmelerin ve diğer kuruluşların ve daha geniş bir toplumun uygulamalarından edinilecek deneyimlerin tatbik edilmesi için teklifleri ve somut teklifleri öne sürecektir.

Hedeflere ulaşma analizini kolaylaştırmak amacıyla, Komisyon ikinci program aşamasının uygulanması için sayılı ölçüde hedeflerin geliştirilmesini göz önüne alacaktır. Bu gelişme çerçevesinde, programın deneysel özelliği de hesaba katılmalıdır.

Program eyleminin değişik alanlarında gerçekleştirilen çok yönlü değerlendirme, **kapsamlı bir ereve içinde programın bir bütün olarak ele alınması gereğini** açıkça göstermiştir. Böyle bir ereve, Avrupa yaşam boyu öğrenim stratejisinin gelişimi ile, ikinci aşamanın sunumu ve sonrasında sağlanacaktır. Sonuç olarak, Komisyon, gelecekteki teklif çağrılarında, belirli program hedefleri için önceliklerini, bu strateji tarafından sağlanan genel bir eğitim politikası erevesi içinde belirleyecektir. Bu odaklanma, ayrıca programın genel anlamdaki etkisini arttırmaya da yardımcı olacaktır.

7 SONUÇ

Leonardo da Vinci programı, öğrenimin kalitesi ve kapsamı, yenilik ve Avrupalı boyutunun katılması ile ilgili olarak, meslek eğitimi alanındaki **lkelerarası girişimlerin desteklenmesinde**, ve en iyi uygulamaların uluslararası düzeye getirilmesinde **son derece yararlı** olmuştur. Programın en güçlü olduğu alanlar, projelere katılanların hareketliliğinin ve iş bulabilme yeteneklerinin arttırılması olmuştur. Böylelikle, sadece ye ülkelerden ve ASTB-AEB'dan değil, aynı zamanda Birliğe katılım için ulusal eğitim sistemlerinin hazırlanmasında Leonardo da Vinci programından yararlanan diğer ülkelerden katılımcılar tarafından da faydalanılmıştır. Bu başarılar, programın ikinci aşamasının kurulduğu temel oluşturmaktadır.

Ancak, programın ikinci aşaması için sağlam bir temel oluşturmak için sadece bu başarıların değil, aynı zamanda **birinci aşamanın zayıf noktalarının da ele alınması gerekir**. İlk aşamanın uygulanmasında karşılaşılan sorunlar sadece sözleşme altındaki teknik yardım ofisinin yetersiz performansıyla değil aynı zamanda, merkezi seviyedeki yönetim içindeki karmaşıklıklarla ve diğer eğitimle ilgili programlarla tamamlayıcılık eksikliğiyle ilgilidir. Komisyon, usullerin sadeleştirilmesi ve program yönetiminin sorumlulukların daha fazla dağıtıldığı bir hale getirilmesi ile, ikinci aşamada **bu deneyimlerden alınan derslerin uygulamaya konmasını** sağlamıştır. Ayrıca, birinci aşamada yer alan birçok ülkelerarası pilot projenin ürünleri ve neticeleri için açık bir yaygınlaştırma stratejisi beklenmektedir.

Leonardo da Vinci programı, öğrenim, eğitim ve istihdamla ilgili Avrupa politikaları arasında işbirliği olanakları sunan **yaşam boyu öğrenim stratejilerinin uygulanması hareketinde anahtar araç olma yolunda** azmetmiştir. Bunun ötesinde, ikinci aşamada, bazı kurumların, özellikle de sosyal ortaklar ve KOBİlerin lkelerarası meslek eğitimine daha fazla katılımları için çaba harcanacaktır. Bu strateji, Komisyonun, ikinci aşamada üzerinde daha ciddi bir Şekilde yoğunlaşılan, ilgili programlar arasında tamamlayıcılığı destekleme politikasını yansıtmaktadır. Leonardo da Vinci programı, Komisyonun Birlik içinde aktif vatandaşlığı destekleme ve "Vatandaşın Avrupası" hayaline yaklaşma politikasının temel taşıdır.

EK I

Bu raporda kullanılan kaynakların listesi

1. Leonardo da Vinci programına katılan ülkelerden/bölgelerden gelen “ulusal raporlar” (Kararın 10 § 3. Maddesi uyarınca) :

kısaltma – katılan ülke/bölge – rapor tarihi

“EUR-18”

B-vla -	Belçika-Vlaanderen	21.02.00
B-wal -	Belçika/Belgien-Wallonie	herhangi bir rapor mevcut değildir
DK-	Danimarka	13.04.00
D-	Almanya	08.05.00
EL-	Yunanistan	herhangi bir rapor mevcut değildir
E-	İspanya	30.12.99
F-	Fransa	Mart 2000
IRL-	İrlanda/Eire	Nisan 00
I-	İtalya	herhangi bir rapor mevcut değildir
L-	Lüksemburg	04.02.00
NL-	Hollanda	30.03.00
A-	Avusturya	27.12.99
P-	Portekiz	Aralık 1999
FIN-	Suomi/Finlandiya	10.01.00
S-	İsveç	22.12.99
UK-	Birleşik Krallık	23.12.99
IS-	İzlanda	10.04.00
FL-	Lihtenştayn	17.01.00
N-	Norveç	July 2000

“Katılım öncesi ülkeler”:

BG -	Bulgaristan (katılımı 1999 yılında başladığından bir rapor vermesi istenmemiştir)	
CZ -	Çek Cumhuriyeti	02.02.00
CY -	Kıbrıs	July 2000
EE -	Estonya	herhangi bir rapor mevcut değildir
LA -	Laos	herhangi bir rapor mevcut değildir
LT -	Litvanya	16.6.00
HU -	Macaristan	herhangi bir rapor mevcut değildir
MT -	Malta	herhangi bir rapor mevcut değildir
PL -	Polonya	10.03.00
RO -	Romanya	30.12.99
SI -	Slovenya (katılımı 1999 yılında başladığından bir rapor vermesi istenmemiştir)	
SV -	El Salvador Cumhuriyeti	herhangi bir rapor mevcut değildir

2. Avrupa Seviyesinde Sosyal Ortaklardan gelen raporlar :

kısaltma – katılan ülke/bölge – rapor tarihi

ETUC: Avrupa İşçi Sendikaları Kongresi - 31 Mart 00

UNICE-UEAPME-CEEP: Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği - 29 Haziran 00

3. Kararın 10 § 2. Maddesi uyarınca bağımsız değerlendirme raporu :

kısaltma - kuruluş

D&T: Deloitte & Touche (B-1831 Diegem)

Yukarıdaki listede yer alan raporlar bu Komisyon raporu ile birlikte Leonardo da Vinci web sitesinde (<http://europa.eu.int/comm/education/leonardo.html>) yer alacaktır.

EK II

Leonardo da Vinci (1995-1999) Programının Bölümleri ve Önlemleri

Bölüm I. Üye Ülkelerdeki eğitim sistemleri ve düzenlemelerinin gelişiminin desteklenmesi

Önlemler

I. 1. 1 Ülkelerarası pilot projeler

- I. 1. 1. a – başlangıç eğitiminin kalitesinin geliştirilmesi ve genç insanların iş hayatına geçişi
- I. 1. 1. b – Üye Ülkelerin devam eden eğitim düzenlemelerinin kalitesinin geliştirilmesi
- I. 1. 1. c – mesleki bilgi ve yönlendirme
- I. 1. 1. d – eğitimde erkekler ve kadınlar için eşit olanaklar sunulmasının desteklenmesi
- I. 1. 1. e – iş piyasasında dezavantajlı konumda olan kişiler için eğitim düzenlemelerinin kalitesinin geliştirilmesi

I. 1. 2 Ülkelerarası yerleştirme ve değişim programları

- I. 1. 2. a – mesleki eğitimi alan genç insanlar için ülkelerarası yerleştirme programları
- I. 1. 2. b – genç işçiler için ülkelerarası yerleştirme programları
- I. 1. 2. c – öğretmenler için ülkelerarası karşılıklı değişim programları

Bölüm II. Üniversite/sanayi işbirliği de dahil olmak üzere, girişimler ve işçilerle ilgili meslek eğitimi önlemlerinin gelişiminin desteklenmesi

Faaliyet alanları

II. 1. 1 Ülkelerarası pilot projeler

- II. 1. 1. a – eğitimde yenilik
- II. 1. 1. b – işçilerin sürekli eğitime yatırım
- II. 1. 1. c – sürekli eğitimle ilgili olarak girişimler ve üniversiteler arasındaki işbirliği kapsamında teknolojik yenilik transferi
- II. 1. 1. d – projeler yardımıyla meslek eğitiminde erkekler ve kadınlar için eşit olanaklar sunulmasının desteklenmesi

II. 1. 2 Ülkelerarası yerleştirme ve değişim programları

- II. 1. 2. a – üniversite eğitimi alan kişiler ve mezunlarla ilgili girişimlerde ülkelerarası yerleştirme programları
- II. 1. 2. b - girişimler ve üniversiteler ve/veya eğitim organları arasında ülkelerarası karşılıklı değişim programları
- II. 1. 2. c - eğitimden sorumlu kişilerin değişimi için ülkelerarası programlar

Bölüm III. Meslek eğitimi alanında dil yeteneklerinin ve bilgi gelişiminin ve yeniliğin yayılmasının desteklenmesi

Faaliyet alanları

III. 1 Dil yeterliklerinin geliştirilmesi amacıyla işbirliği

- III. 1. a - ülkelerarası pilot projeler
- III. 1. b - ülkelerarası karşılıklı değişim programları

III. 2 Meslek eğitiminde bilgi gelişimi

- III. 2. a - eğitim alanında araştırma ve analizler
- III. 2. b - eğitim alanında karşılaştırılabilir verilerin değişimi

III. 3 Eğitim alanında yeniliğin yayılmasının geliştirilmesi

- III. 3. a - çok etkili projeler
- III. 3. b - ülkelerarası değişim programları (çalışma seyahatleri)

Bölüm IV. Destek faaliyet alanları

Faaliyet alanları

- IV. 1 Üye Ülkeler arasında işbirliği ağı
- IV. 2 Bilgi, izleme ve değerlendirme faaliyet alanları

EK III

Bütçenin B3-2021 no'lu sırasına göre 1995-1999 yılları için Milyon. € cinsinden EUR-18 Topluluk Taahhütleri

	1995	1996	1997	1998	1999	Toplam 1995- 1999
PILOT PROJELER	66.97	77.94	62.47	66.63	36.05	310.06
<i>Bölüm I</i>	25.73	33.48	28.75	34.38	20.93	143.27
I.1.1. a – temel meslekî eğitiminin kalitesi ve iş hayatına geçiş	10.90	11.84	10.22	12.64	8.82	54.42
I.1.1. b – sürekli meslekî eğitim düzenlemelerinin kalitesi	6.55	9.24	7.60	9.07	5.24	37.77
I.1.1. c - meslekî bilgi ve yönlendirme	2.02	2.47	2.89	3.34	7.74	12.46
I.1.1. d - eğitimde erkek ve kadınlar için eşit olanaklar	1.99	2.09	1.80	2.47	0.67	9.03
I.1.1. e - iş dünyasında dezavantajlı durumda olan kişiler için eğitim	4.26	7.83	6.25	6.86	4.45	29.66
<i>Bölüm II</i>	34.84	44.46	33.72	32.25	15.12	160.39
II.1.1. a – eğitimde yenilik	74.37	14.90	11.94	11.66	4.58	57.39
II.1.1. b – işçiler için sürekli meslekî eğitime yatırım	9.72	16.67	13.00	11.79	6.27	57.38
II.1.1. c - girişimler / üniversiteler için teknolojik yenilik transferi	8.49	10.13	7.07	6.60	3.20	35.49
II.1.1. d – eğitimde erkek ve kadınlar için eşit olanaklar	2.33	2.74	1.71	2.20	7.74	10.12
<i>Geçiş önlemleri</i>	6.40					6.40
HAREKETLİLİK	45.70	50.81	54.00	45.08	60.51	256.10
<i>Bölüm I</i>	28.63	29.36	29.37	27.79	35.89	151.04
I.1.2. a –temel meslekî eğitimdeki genç insanların yerleştirilmesi						
I.1.2. b – genç işçilerin yerleştirilmesi						
I.1.2. c – öğretmenler için karşılıklı değişimler						
<i>Bölüm II</i>	14.23	21.42	24.30	17.28	24.52	101.75
II.1.2. a – üniversiteler / mezunlarla ilgili girişimlerde yerleştirmeler	73.75	20.59	23.77	76.59	23.58	97.62
II.1.2. b – girişimler – üniversiteler / eğitim organları arasında karşılıklı değişimler	0.38	0.37	0.74	0.27	0.63	2.39
II.1.2. c – eğitimden sorumlu kişilerin karşılıklı değişimi	0.70	0.46	0.45	0.43	0.31	7.75
<i>Bölüm III</i>						
III.1. b – dil yeterliliklerinin geliştirilmesi amacıyla karşılıklı değişimler	0.10	0.03	0.32	0.00	0.10	0.56
<i>Geçiş önlemleri</i>	2.75					2.75
DİĞER	27.00	25.50	33.23	29.73	45.07	160.53
<i>Bölüm III</i>						
III.1. a - dil yeterliliklerinin geliştirilmesi için pilot projeler	5.05	4.39	5.79	5.59	2.63	23.44
III.2. a – araştırma ve analizler	6.85	6.03	7.86	5.42	0.00	26.16
III.2. b – karşılaştırılabilir verilerin karşılıklı değişimi ("istatistikler")		1.30	2.15	1.12	1.00	5.57
III.3. a – çok etkili projeler	2.86	2.34	4.54	4.19	18.37	32.30
<i>Bölüm IV. 1</i>						
IV.1. a - UEBlar, Yönlendirme için Ulusal Kaynak Merkezleri	7.71 0.96	8.10 0.65	8.45 0.87	8.98 0.98	13.95 0.95	47.20 4.41
IV. 1. b – ülkelerarası ortaklıkların kurulması	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.01
IV. 1. c – açıklık yaygınlaştırma ve transfer			0.02	0.11	0.05	0.18
<i>Bölüm IV. 2</i>						
IV. 2. a – bilgi, telematik bağlantılar ve veri bankaları	3.16	1.62	2.92	2.78	3.82	14.29
IV. 2. b – izleme ve değerlendirme	0.41	1.08	0.63	0.55	4.30	6.97
TOPLAM	139.67	154.25	149.70	141.44	141.63	726.69

Bu taahhütlerin sadece EUR-18 ülkeleri ile ilgili olduğuna dikkat ediniz.

EK IV

Leonardo da Vinci AT Fonlarının (Milyon. € cinsinden) Ükelere göre Dağıtılması, 1995-1999

Ülke	Sorumluluğun dağıtıldığı hareketlilik faaliyetleri (I.1.2 a-c) (1995-1999 yılları için ulusal blok fonlarla ilgili taahhütler)	III.3.b (çalışma ziyaretleri) ve IV. bölüm (yardımcı faaliyet alanları) hariç tüm diğer önlemler
B	3.983	17.968
DK	2.503	11.226
D	27.962	74.000
EL	5.419	21.620
E	17.704	49.582
F	20.489	64.712
IRL	2.168	14.396
I	22.892	62.275
L	0.752	5.405
NL	6.098	19.502
A	3.561	16.047
P	5.135	17.651
FIN	2.639	14.533
S	3.833	13.950
UK	22.424	66.186
(EUR)*	---	9.660
IS	0.801	3.248
FL	0.327	0.794
N	2.285	9.231
EUR - 18	150.975	491.986
BG	---	1.120
CY	0.145	1.310
CZ	1.148	3.996
EE	0.345	0.764
HU	1.326	5.364
LT	0.591	1.584
LA	0.676	1.144
PL	3.855	5.648
RO	2.528	5.982
SI	---	0.534
SV	0.909	3.394
Katılım öncesi	11.523	30.840
TOTAL	162.498	522.826

Kaynak: Öğretim ve Kültür Genel Direktörlüğünün gerçekleştirdiği hesaplamalar

*EUR = Avrupa kuruluşları, başka bir deyişle, Topluluk seviyesinde Sosyal Ortaklar, belirli sektörlerdeki Avrupa işverenler ve işçi sendikaları federasyonları veya Avrupa statüsü veya kapsamı olan organ ve kuruluşlar tarafından sunulan projeler.

EK V

Ülkelere göre, I. ve II. Bölümlerle ilgili, Sözleşme altına alınan Leonardo da Vinci Pilot Projeleri 1995-1999

Proje Girişimcisinin ülkesi	I. Bölümle ilgili pilot projeler					II. Bölümle ilgili pilot projeler				Toplam
	I.1.1.a	I.1.1.b	I.1.1.c	I.1.1.d	I.1.1.e	II.1.1.a	II.1.1.b	II.1.1.c	II.1.1.d	
B	15	15	2	1	13	17	15	5	---	83
DK	14	7	1	---	8	16	11	2	1	60
D	64	26	9	9	21	55	56	45	13	298
EL	17	22	5	3	12	28	17	19	3	126
E	51	33	14	9	33	38	38	34	8	258
F	58	28	21	10	34	72	59	43	8	333
IRL	5	7	4	4	7	15	8	8	2	60
I	55	35	18	18	33	54	55	40	10	318
L	4	3	1	3	3	2	7	1	---	24
NL	19	10	2	---	7	16	16	6	4	80
A	11	16	3	1	3	8	9	11	---	62
P	16	18	4	1	10	20	11	9	4	93
FIN	15	7	2	---	6	12	10	13	3	68
S	23	6	2	2	5	13	15	2	6	74
UK	48	37	13	9	30	54	65	34	18	308
(EUR)*	---	---	---	---	---	25	24	2	4	55
IS	3	4	1	---	3	3	---	3	---	17
FL	---	---	1	---	---	3	1	1	---	6
N	8	9	1	1	7	9	7	4	---	46
EUR-18	426	283	104	71	235	460	424	282	84	2369
BG	---	1	2	---	1	2	---	1	---	7
CY	---	---	---	---	2	2	3	1	1	9
CZ	4	10	3	---	3	5	1	4	---	30
EE	3	1	---	---	1	---	---	1	---	6
HU	11	5	2	1	4	3	3	---	---	29
LT	5	2	---	---	2	1	1	---	---	11
LA	4	1	---	---	---	---	---	1	---	6
PL	14	7	---	1	1	4	3	4	---	34
RO	3	11	5	2	3	3	3	8	1	39
SI	1	1	---	---	---	---	2	---	1	5
SV	4	6	1	1	2	1	4	5	---	24
Katılım Öncesi	49	45	13	5	19	21	20	25	3	200
TOPLAM	475	328	117	76	254	481	444	307	87	2569

Kaynak: Öğretim ve Kültür Genel Direktörlüğünün gerçekleştirdiği hesaplamalar

*EUR = Avrupa kuruluşları, başka bir deyişle, Topluluk seviyesinde Sosyal Ortaklar, belirli sektörlerdeki Avrupa işverenler ve işçi sendikaları federasyonları veya Avrupa statüsü veya kapsamı olan organ ve kuruluşlar tarafından sunulan projeler.

EK VI

Ülkelere göre, Çeşitli Önlemlerle ilgili Sözleşme altına alınan Leonardo da Vinci Projeleri 1995-1999

Proje Sahibinin Ülkesi	Dille ilgili pilot projeler	Araştırma ve analizler	Karşılaştırılabilir veri ("istatistikler")	Çok etkili projeler
	III.1.a	III.2.a	III.2.b	III.3.a
B	8	6	2	11
DK	4	5	1	5
D	49	18	---	30
EL	6	9	---	8
E	8	16	---	33
F	23	16	1	40
IRL	4	5	---	13
I	29	29	---	29
L	1	3	---	5
NL	3	7	2	13
A	2	7	---	18
P	4	6	1	7
FIN	6	2	1	5
S	2	2	1	6
UK	24	29	5	42
(EUR)*	3	8	---	1
IS	1	1	---	2
FL	---	---	---	---
N	2	3	1	5
EUR – 18	179	172	15	273
BG	1	---	1	1
CY	1	---	---	---
CZ	4	1	1	---
EE	---	---	---	---
HU	3	---	---	4
LT	1	---	---	---
LA	---	---	1	1
PL	1	2	1	1
RO	1	---	---	2
SI	---	---	1	---
SV	3	---	---	---
Katılım öncesi	15	3	5	9
TOPLAM	194	175	20	282

Kaynak: Öğretim ve Kültür Genel Direktörlüğünün gerçekleştirdiği hesaplamalar

*EUR = Avrupa kuruluşları, başka bir deyişle, Topluluk seviyesinde Sosyal Ortaklar, belirli sektörlerdeki Avrupa işverenler ve işçi sendikaları federasyonları veya Avrupa statüsü veya kapsamı olan organ ve kuruluşlar tarafından sunulan projeler.